

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ

DIŞİŞLERİ KOMİSYONU

TUTANAK DERGİSİ

6'ncı Toplantı
28 Nisan 2021 Çarşamba

(TBMM Tutanak Hizmetleri Başkanlığı tarafından hazırlanan bu Tutanak Dergisi'nde okunmuş bulunan her tür belge ile konuşmacılar tarafından ifade edilmiş ve turnak içinde belirtilmiş alıntı sözler aslına uygun olarak yazılmıştır.)

İ Ç İ N D E K İ L E R

Sayfa

I.- GÖRÜŞÜLEN KONULAR

II.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI

1.-Komisyon Başkanı Akif Çağatay Kılıç'ın, Komisyon gündemine, bugün AB Uyum Komisyonunda Dışişleri Bakan Yardımcısının yapacağı Türkiye ve Avrupa ilişkileri konulu sunumu bilgiye sunmak istediğine ve gündemdeki konunun görüşmelerinden sonra diğer hususlarda söz almak isteyen üyelere söz vereceğine ilişkin açıklaması

2.- Komisyon Başkanı Akif Çağatay Kılıç'ın, İstanbul Milletvekili Ahmet Ünal Çeviköz'ün yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

III.- AÇIKLAMALAR

1.- İstanbul Milletvekili Ahmet Ünal Çeviköz'ün, Komisyon üyelerinin üçte I'inin imzasıyla sunulan acil toplantı çağrısının reddedilmesine ve gri pasaportlarla ilgili konunun bugün gündeme alınmasını arzu ettiklerine ilişkin açıklaması

IV.- KANUN TEKLİFLERİ VE DİĞER İŞLER

A) KANUN TEKLİFLERİ

1.- Türkiye Cumhuriyeti ile Fas Krallığı Arasındaki Serbest Ticaret Anlaşmasını Tadil Eden Anlaşmanın Notalarla Birlikte Onaylanması ve Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/3323)

V.- İHTİSAS KOMİSYONLARI

A)DİĞER KONULAR

1.-Komisyon üyelerinin gündeme getirmek istedikleri, Komisyon üyelerinin üçte 1'inin imzasıyla sunulan acil toplantı çağrısına, gri pasaportlarla ilgili konunun bugün gündeme alınması talebine ve ABD Başkanı Biden'in 1915 olaylarıyla ilgili ifadesine ilişkin konularda görüşme

DIŐIŐLERİ KOMİSYONU

6'ncı Toplantı

28 Nisan 2021 Çarşamba

I.- GÖRÜŞÜLEN KONULAR

TBMM Dış İőleri Komisyonu 12.13'te açıldı.

Komisyon Başkanı Akif Çağatay Kılıç,

Komisyon gündemine, bugün AB Uyum Komisyonunda Dış İőleri Bakan Yardımcısının yapacağı Türkiye ve Avrupa ilişkileri konulu sunumu bilgiye sunmak istediğine ve gündemdeki konunun görüşmelerinden sonra diğeri hususlarda söz almak isteyen üyelere söz vereceğine,

İstanbul Milletvekili Ahmet Ünal Çeviköz'ün yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine, ilişkin açıklama yaptı.

İstanbul Milletvekili Ahmet Ünal Çeviköz, Komisyon üyelerinin üçte 1'inin imzasıyla sunulan acil toplantı çağırısının reddedilmesine ve gri pasaportlarla ilgili konunun bugün gündeme alınmasını arzu ettiklerine ilişkin açıklama yaptı.

Türkiye Cumhuriyeti ile Fas Krallığı Arasındaki Serbest Ticaret Anlaşmasını Tadil Eden Anlaşmanın Notalarla Birlikte Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/3323), görüşmeleri tamamlanarak kabul edildi.

Komisyon üyelerinin gündeme getirmek istedikleri Komisyon üyelerinin üçte 1'inin imzasıyla sunulan acil toplantı çağırısına, gri pasaportlarla ilgili konunun bugün gündeme alınması talebine ve ABD Başkanı Biden'in 1915 olaylarıyla ilgili ifadesine ilişkin konularda söz almak isteyen milletvekilleri görüşlerini açıkladı.

Komisyon gündeminde görüşülecek başka konu bulunmadığından saat 14.42'de toplantıya son verildi.

28 Nisan 2021 Çarşamba

BİRİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 12.13

BAŞKAN: Akif Çağatay KILIÇ (İstanbul)

BAŞKAN VEKİLİ: Ahmet Berat ÇONKAR (İstanbul)

SÖZCÜ: Sena Nur ÇELİK (Antalya)

KÂTİP: Ceyda BÖLÜNMEZ ÇANKIRI (İzmir)

BAŞKAN AKİF ÇAĞATAY KILIÇ – Değerli arkadaşlar, toplantı yeter sayımız vardır.

Dışişleri Komisyonunun 27’nci Yasama Dönemi Dördüncü Yasama Yılıının 6’ncı Toplantısını açıyorum. (*)

II.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI

1.-Komisyon Başkanı Akif Çağatay Kılıç’ın, Komisyon gündemine, bugün AB Uyum Komisyonunda Dışişleri Bakan Yardımcısının yapacağı Türkiye ve Avrupa ilişkileri konulu sunumu bilgiye sunmak istediğine ve gündemdeki konunun görüşmelerinden sonra diğer hususlarda söz almak isteyen üyelere söz vereceğine ilişkin açıklaması

BAŞKAN AKİF ÇAĞATAY KILIÇ – Bugün 1 adet uluslararası anlaşmayı görüşmeyi planlıyoruz. Akabinde, yine, bu toplantı salonunda saat 15.30’da AB Uyum Komisyonu tarafından düzenlenen toplantıda Türkiye ve Avrupa ilişkileri konulu sunumu Dışişleri Bakan Yardımcısı ve AB Başkanı Büyükelçi Sayın Faruk Kaymakçı tarafından yapılacaktır. Bunu da böyle bilgilerinize sunmuş olayım. AB Uyum Komisyonunda 2 seçim olacakmış. Onları hızlı bir şekilde halledip sonra 15.00-15.30 arası şeye başlayacakları bilgisi bende mevcut.

Şimdi, bugün Plan ve Bütçe Komisyonu Salonu’nda yaptığınız için toplantıyı biraz daha geniş bir alan içerisindeyiz. Küçük olan toplantı salonumuzda danışman arkadaşlarımızın dışarı çıkmalarını rica ediyorduk. Burada o ricada bulunmayacağım ama lütfen mesafe kurallarına dikkat edersek de hem kendimiz açısından hem de çalışanlarımız açısından hatırlatmış olmak istiyorum. Hassasiyet için teşekkür ediyorum.

İkincisi, biliyorsunuz, her toplandığımız gündemle, gündemimizde olan anlaşmaları görüşmenin akabinde “Gündemde olan veya söz almak isteyen başka bir üyemizin dile getireceği bir husus var mı?” diye soruyoruz. Ben soruyla alakalı olarak şimdiden kendime bir söz talebinde bulunuyorum. Anlaşmayı görüştüğten sonra diğer konularla alakalı olarak benim de zihnimde olan birkaç konu var görüşmek istediğim, paylaşmak istediğim. Ben sözü şimdiden istemiş olayım. Eğer Ünal Bey onunla alakalı anlaşmayı geçirip de ondan sonra yaparsak sevinirim ama şimdi söz almak isterseniz şimdi de söz verebilirim, takdir sizin.

Ünal Bey usulle ilgili bir söz talebinde bulunuyor.

III.- AÇIKLAMALAR

1.- İstanbul Milletvekili Ahmet Ünal Çeviköz’ün, Komisyon üyelerinin üçte 1’inin imzasıyla sunulan acil toplantı çağrısının reddedilmesine ve gri pasaportlarla ilgili konunun bugün gündeme alınmasını arzu ettiklerine ilişkin açıklaması

(*) Coronavirüs salgını sebebiyle toplantı salonundaki Başkanlık Divanı üyeleri, milletvekilleri, katılımcılar ve görevli personel maske takarak çalışmalara katılmaktadır.

AHMET ÜNAL ÇEVİKÖZ (İstanbul) – Sayın Başkanım, çok teşekkür ederim. Öncelikle bu toplantıyı açarken başta söylediğiniz ve önceden istediğiniz söz hakkınızın neyle alakalı olduğunu bilmiyorum ama ben şunu ifade etmek için söz istedim ve usulle ilgili olarak söz istedim. Biliyorsunuz, Komisyon üyelerimizin üçte 1'inin imzasıyla bir konuyu görüşmek üzere bir acil toplantı çağrısında bulunmuştuk. Zatıinaliniz İç Tüzük'ün 35'inci maddesi gereğince bu toplantı çağrımızı reddettiniz. Toplantıyı aslında biz belli bir konuda Komisyon üyelerinin teknik bilgi almaları ve gerekirse o teknik bilgiyi bize verecek olan kişilerin de bu Komisyona gelerek o toplantıda bize bazı açıklamalarda bulunmalarını sağlamak amacıyla istemiştik. Konu hepimizin gündeminde olan, bu, gri pasaportların ya da hizmet damgalı pasaportların bir şekilde istismar edilmesidir. Biz bu konuyu aslında Dışişleri Komisyonunun ilgi alanında gördüğümüz için böyle bir toplantıya çağırdık. Çünkü 5682 sayılı Pasaport Kanunu'na baktığımızda, zaten Pasaport Kanunu'nun 39'uncu maddesinde hizmet pasaportlarının veya bazı pasaportların İçişleri Bakanlığının eş güdümüyle Dışişleri Bakanlığı, Maliye Bakanlığı ve Gümrük Bakanlığıyla birlikte düzenlenmesiyle ilgili bir hüküm vardır. Yani neresinden bakarsanız bakın, Türkiye Cumhuriyetinin 4 tip pasaportu vardır. Bunların birincisi diplomatik pasaport, ikincisi hususi pasaport, üçüncüsü hizmet pasaportu, dördüncüsü de olağan pasaportlar.

BAŞKAN AKİF ÇAĞATAY KILIÇ – Ünal Bey, sözünüzü usulle, konuyla ilgili olarak sınırlayabilerseniz sevinirim.

AHMET ÜNAL ÇEVİKÖZ (İstanbul) – Dolayısıyla, bu pasaportların oluşumunda veya kullanımında sadece İçişleri Bakanlığı değil aynı zamanda başka bakanlıklar ve Dışişleri Bakanlığı da bir şekilde ilgilidir. Onun için biz bu konunun bugün gündeme alınmasını ve bu konuyla ilgili olarak gerekli düşüncelerimizi Komisyon üleriyle paylaşmayı arzu ediyoruz.

BAŞKAN AKİF ÇAĞATAY KILIÇ – Teşekkür ediyorum.

Benim de anlaşmalarımızı görüştüğten sonra kendimle ilgili söz istediğim konu buydu. Ancak benim dışımda söz isteyen bir arkadaşımız var mı usulle alakalı, onu bir sorayım önce. Ona göre Ünal Bey'e cevap vereceğim.

HASAN TURAN (İstanbul) – Sayın Başkan...

BAŞKAN AKİF ÇAĞATAY KILIÇ – Usulle ilgili mi istiyorsunuz Hasan Bey?

HASAN TURAN (İstanbul) – Bu şekilde ilgili...

BAŞKAN AKİF ÇAĞATAY KILIÇ – O zaman şöyle yapalım mı? Ben Ünal Bey'in usulle ilgili şeyine bir cevap vereyim, ondan sonra size söz vereyim.

II.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI (Devam)

2.- Komisyon Başkanı Akif Çağatay Kılıç'ın, İstanbul Milletvekili Ahmet Ünal Çeviköz'ün yaptığı açıklamadaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

BAŞKAN AKİF ÇAĞATAY KILIÇ – Ünal Bey, bu talebinizi aldım fakat hepimizin bildiği gibi, Türkiye Büyük Millet Meclisinin iç işleyişi, İç Tüzük'e bağlı olarak gerçekleşiyor.

Bu arada Yavuz Bey siz de hoş geldiniz. Arkadaşlar, Dışişleri Bakanlığımızdan gelen arkadaşlar, hepiniz hoş geldiniz.

Bu noktada hem Kanunlar ve Kararlar Başkanlığıyla yapmış olduğum görüşmeden hem Başkanlıkta yaptığım görüşmeden hem de İç Tüzük'ü kendim de inceledikten sonra 35'inci maddedeki "Komisyonlar kendilerine havale edilen işler dışında işlerle uğraşamazlar." hükmü gereği sizin göndermiş olduğunuz toplantı çağrısı bununla alakalı olmadığı için, yani Komisyonumuzun gündemine gönderilmiş olan bir konu olmadığı için bu anlamda, bu başlık altında toplanmamızın İç Tüzük hükümleri gereğince

mümkün olmadığına kanaat getirdim. Ancak şunu belirtmek isterim: Gündemimizde olan, Türkiye gündeminde olan, dünya gündeminde olan birçok konuyla ilgili bugüne kadar yaptığımız toplantılarda biraz evvel benim de toplantıya girişte söylediğim gibi “Gündemdeki olan diğer konular veya söz almak isteyen üyelerimizle alakalı bir konu paylaşmak isteyen var mı?” diye sordüğümüzde müteaddit defalar farklı konular üzerinde müzakere, görüş alışverişi, fikir açıklaması oldu, bunlar da resmî kayıtlara girdi. Dolayısıyla şahsi kanaatim hem usul açısından bu anlamda yaptığının doğru olduğu ama aynı zamanda usul açısından da ve içerik açısından da doğrusunun bir toplantı gündemimizin olduğu günde akabinde tabii ki istediğimiz konu hakkında görüş, fikir, eleştiri getirme konusunda bir görüşme yapmamız gerektiği idi. Bu saikle hareket ettiğimi belirtmek isterim. Bu konuyla ilgili de anlaşma görüşmemizden sonra devam ederiz diye düşünüyorum.

Hasan Bey, siz anlaşma sonrası mı istersiniz şimdi mi?

HASAN TURAN (İstanbul) – Yok, şu anda siz zaten söyleyeceğimi söylediniz.

BAŞKAN AKİF ÇAĞATAY KILIÇ – Peki, o zaman anlaşma sonrasına bırakıyoruz.

Basın mensubu arkadaşlara da teşekkür ediyorum.

Şimdi gündemimizin 1’inci maddesine geçiyoruz.

IV.- KANUN TEKLİFLERİ VE DİĞER İŞLER

A) KANUN TEKLİFLERİ

1.- Türkiye Cumhuriyeti ile Fas Krallığı Arasındaki Serbest Ticaret Anlaşmasını Tadil Eden Anlaşmanın Notalarla Birlikte Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/3323) (**)

BAŞKAN AKİF ÇAĞATAY KILIÇ – Türkiye Cumhuriyeti ile Fas Krallığı Arasındaki Serbest Ticaret Anlaşmasını Tadil Edilen Anlaşmanın Notalarla Birlikte Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi, (2/3323) esas numaralı Kanun Teklifi 25 Aralık 2020 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisine sunulmuş ve 5 Ocak 2021 tarihinde Komisyonumuza havale edilmiştir.

Şimdi, ilk sözü Dışişleri Bakanlığı temsilcimiz Bakan Yardımcımız Yavuz Beye veriyorum.

Buyurun.

DIŞİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI YAVUZ SELİM KIRAN – Sayın Başkanım, Komisyonumuzun değerli üyeleri; Akdeniz havzasının ve Kuzey Afrika’nın önemli bir ülkesi olan Fas’la ilişkilerimizi çeşitlendirmek ve her alanda güçlendirmek için birlikte çalışıyoruz. Bu doğrultuda 2013 yılında ilişkilerimizi stratejik ortaklık düzeyine çıkardık.

Salgının ağır koşullarına rağmen ekonomik ilişkilerimizi güçlü şekilde sürdürüyor, 10’uncu Karma Ekonomik Komisyon toplantısını önümüzdeki dönemde ülkemizde yapmayı öngörüyoruz. Halihazırda 160 şirketimiz Fas’ta faaliyet gösteriyor. Yüklenici firmalarımız bugüne kadar Fas’ta 4 milyar dolar değerinde iş üstlenmiş durumda.

Fas, Afrika kıtasında en çok ihracat yaptığımız 2’nci ülke. 2000’li yıllarda 200 milyon dolar seviyesinde olan ticaret hacmimiz özellikle son yirmi yılda 13 kat artmıştır. 2020’de Afrika’ya yaptığımız 15 milyar dolar civarındaki ihracatımızın yaklaşık 2 milyar dolarını Fas’a gerçekleştirdik. Geçtiğimiz yıl 2,7 milyar dolar olan ticaret hacmimizde 2,1 milyar dolar fazla verdik. Temel ihracat kalemlerimiz arasında motorlu kara taşıtları, makineler, plastik ürünleri, mücevherat, elektrikli cihazlar ve pamuklu tekstil ürünleri yer alıyor. Fas’la ticaretimizdeki artışta 2006 yılında yürürlüğe giren Serbest Ticaret Anlaşması önemli bir rol oynamıştır. Ama aradan geçen süreçte, özellikle Fas tarafının da talebiyle bu serbest ticaret anlaşmasının tadili yönünde, bu güncel gelişmeler ışığında Fas tarafından (**) (2/3323) esas numaralı Kanun Teklifi tutanağa eklidir.

bu serbest ticaret anlaşmasının özellikle 2019 yılında gözden geçirilmesi talebi ortaya çıkmıştı ve bu talep neticesinde yaptığımız müzakereler sonucunda gündemimizdeki Serbest Ticaret Anlaşmasını Tadil Anlaşması 24 Ağustos 2020 tarihinde imzalanmıştı. Bu anlaşmanın ekindeki iki listeyi de bazı sanayi ürünlerimizi geçici süreyle STA kapsamı dışına çıkarıyoruz.

Birinci listede beş yıllık bir süre için STA kapsamı dışına çıkarılacak ve Gümrük Vergisine tabi olacak 626 ürün tespit edilmiş durumda; bu ürünler ağırlıklı olarak tekstil ürünleri. Bu listedeki ürünler Dünya Ticaret Örgütündeki en çok gözetilen ulus kaydı uyarınca Fas'ın diğer ülkelere uyguladığı gümrük vergilerine kıyasla daha düşük olarak vergilendirilecek. İkinci listede ise Fas'ın yine Dünya Ticaret Örgütü kuralları çerçevesindeki koruyucu önlemler uygulamalarına tabi 306 ürün bulunuyor. Bu ürünler arasında da ahşap ve demir çelik ürünleri var. Mevcut STA'nın 17'nci maddesi hem ülkemiz hem Fas için gelişmekte olan sanayi dallarını korumak amacıyla geçici vergi uygulamaları getirmeye imkân tanıyor. Esasen biz de bazı serbest ticaret anlaşmalarımızda benzer bir yola başvuruyoruz.

Gündemimizdeki anlaşmayı imzalayarak Fas'la Serbest Ticaret Anlaşmamızı daha uzun vadeli bir yapıya kavuşturacak şekilde tadil etmiş oluyoruz. Serbest Ticaret Anlaşmasını Tadil Anlaşmasının ekli listelerinde yer alan Gümrük Vergisine tabi ürünler Fas'a yönelik ihracatımızın yüzde 15'lik kısmını oluşturuyor. Bu anlaşmayla geriye kalan yüzde 85'lik ihracatımızı korumuş oluyoruz. Aynı zamanda Gümrük Vergisine tabi yüzde 15'lik bölümün vergilerinin beş yıllık bir geçiş süreci sonunda sıfırlanmasını sağlıyoruz.

Fas, STA Tadil Anlaşmasını 8 Şubat 2021 tarihinde Temsilciler Meclisinde ve 13 Nisan 2021 tarihinde Parlamentonun üst kanadı Danışmanlar Meclisinde onaylamış durumda. Bu anlaşmayla Fas'la STA kapsamındaki kazanımlarımızı koruyor ve ticaretimizi güncel koşullara göre uyarlamış oluyoruz.

Bu vesileyle yüce Meclisimizin de söz konusu anlaşmaya desteğini bekliyor, teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

BAŞKAN AKİF ÇAĞATAY KILIÇ – Teşekkür ediyorum.

Ticaret Bakanlığı temsilcisini de dinleyelim lütfen.

Buyurun Sayın Osman Nuri Beyhan.

TİCARET BAKANLIĞI AB VE DIŞ İLİŞKİLER GENEL MÜDÜR YARDIMCISI OSMAN NURİ BEYHAN – Teşekkür ederim.

Sayın Başkanım, Komisyonumuzun değerli üyeleri; Sayın Bakanımız anlaşmayla ilgili olarak ayrıntıları zaten zatinalinizle paylaştılar. Benim ekleyeceğim herhangi bir husus yok efendim.

Saygılar sunuyorum, sağ olun.

BAŞKAN AKİF ÇAĞATAY KILIÇ – Teşekkür ediyorum.

Anlaşmayla ilgili söz almak isteyen veya soru sormak isteyen Komisyon üyemiz varsa söz vermek istiyorum.

Evet, Komisyon üyelerimizden söz talep etmek isteyen yok ise...

MEHMET GÜZELMANSUR (Hatay) – Sayın Başkan...

BAŞKAN AKİF ÇAĞATAY KILIÇ – Sayın Güzelmansur, buyurun.

MEHMET GÜZELMANSUR (Hatay) – Ben bu anlaşmanın içeriğiyle ilgili sormak istiyorum da Fas'ta zeytincilikle ilgili Türkiye'yle arasında bu anlaşmada herhangi bir kapsam var mı? Bu zeytin çekirdeği ve bu zeytin posasıyla ilgili... Çünkü oradan bayağı ucuz bir şekilde Türkiye'ye gönderilmek isteniyor. Eğer bu konu varsa onu rica edecektim.

BAŞKAN AKİF ÇAĞATAY KILIÇ – Teşekkür ediyorum.

Sibel Hanım...

SİBEL ÖZDEMİR (İstanbul) – Komisyon üyeleri sorduktan sonra sorabilirim.

BAŞKAN AKİF ÇAĞATAY KILIÇ – Vallahi, şu anda Komisyon üyesi arkadaşlardan soru sormak isteyen yok. Onun için size söz verebilirim.

Buyurun.

SİBEL ÖZDEMİR (İstanbul) – Komisyonun usulüne dikkat ederek...

BAŞKAN AKİF ÇAĞATAY KILIÇ – Teşekkür ediyorum hassasiyetiniz için.

Buyurun.

SİBEL ÖZDEMİR (İstanbul) – Teşekkür ederim Başkanım.

Sayın Bakan Yardımcısı, değerli bürokratlar, değerli Komisyon üyeleri; dikkatimi çeken Fas ile Türkiye arasında bir STA anlaşması var ve sanayi ürünlerinin belli bir kısmı STA dışına çıkarılıyor ve bir gümrük birliğine tabi olacak. Burada Fas ile Türkiye arasında bu sanayi ürünlerinde her iki ülke dışarıya karşı farklı gümrük tarifesi uyguluyordu. Şimdi, gümrük birliğiyle beraber bu ürün gruplarında ortak bir gümrük tarifesi uygulanacak. Türkiye ve Fas'ın belirlediği bir ortak gümrük tarifesi uygulanacak bu süreçte değil mi? Böyle mi olacak?

Bir de gümrük vergi gelirleri Türkiye açısından kayıp ya da kazanç noktasında nasıl bir uygulama olacak ve “Tekstil ürünleri daha düşük vergilendirilecek.” dediniz. Bunu da biraz daha detaylandırabilir misiniz?

Teşekkür ederim.

BAŞKAN AKİF ÇAĞATAY KILIÇ – Teşekkür ediyorum.

Başka soru yoksa Yavuz Bey, buyurun.

DIŞİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI YAVUZ SELİM KIRAN – Sayın Başkanım, öncelikle serbest ticaret anlaşması sanayi ürünlerini kapsadığı için zeytin bu anlaşma kapsamında yer almıyor. Onu ifade etmek isterim.

Sibel Hanım'ın sorusuna cevaben ise tabii, ortak bir gümrük birliği öngörmekten ziyade bu ticaretimizin yüzde 15'ini oluşturan ve bu listelerde yer alan ürünlere ilave gümrük vergisi koymayı öngören bir tadil ama beş yıl içinde bu gümrük vergilerinin sıfırlanması, burada da Fas tarafı tabii, ticaret açığı verdiği için ülkemize ticaretinde böyle bir hassasiyeti olduğu için ama tabii, biz de ülkemizin çıkarlarını korumak adına bu ürünlerde uygulanan gümrük vergilerinin minimum şekilde uygulanması için, koyulması için gerekli müzakereleri yaptık ve beş yıl içerisinde de bunu hem mevcut tarifelerin altında bir vergilendirmeye tabi olmasını hem de beş yıl içinde sıfırlanmasını tesis etmiş olduk. Bu tadil anlaşmasının öngördüğü boyut budur, ortak bir gümrük mekanizması söz konusu değildir.

SİBEL ÖZDEMİR (İstanbul) – Vergi gelirleri hesaplaması yapıldı mı?

BAŞKAN AKİF ÇAĞATAY KILIÇ – Sibel Hanım, mikrofona basarsanız kayda girsin sorunuz.

SİBEL ÖZDEMİR (İstanbul) – Vergi gelirleri açısından Sayın Bakan Yardımcısı, vergi gelirlerinin bir hesaplaması yapıldı mı? Beş yıl içinde Türkiye açısından nasıl bir vergi geliri kaybı olacak?

DIŞİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI YAVUZ SELİM KIRAN – Vergi gelirlerinin hesaplanmasından ziyade burada tabii, aslında ortaya çıkan ihtiyaç, bizim, az önce de konuşmamda söyledim, 2,1 milyar dolar fazlamız var. Bu fazlayı dengelemek adına Fas'ın bir... Yani bu ürünlerin ticaretinden gelir elde ederek bu açığı gidermeye yönelik bir hassasiyet ve Türkiye olarak burada bu vergi gelirlerinin Fas'la

ticaret ilişkilerimizi dengeye oturtarak ki bunun aksi alternatifi Fas’ın bu serbest ticaret anlaşmasını tek taraflı olarak fesih yoluna gitmesiydi. Biz bunu önlemek adına bu tadil anlaşmasını hayata geçirmiş olduk.

BAŞKAN AKİF ÇAĞATAY KILIÇ – Teşekkür ediyorum.

Başka sorusu olan veya konu eklemek isteyen yoksa...

Peki, teklifin tümü üzerinde görüşmeler tamamlanmıştır. Teklifin maddelerine geçilmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Teklifin 1’inci maddesini okutuyorum:

Türkiye Cumhuriyeti İle Fas Krallığı Arasındaki Serbest Ticaret Anlaşmasını Tadil Eden Anlaşmanın Notalarla Birlikte Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi

MADDE 1 – (1) 24 Ağustos 2020 tarihinde Rabat’da imzalanan “Türkiye Cumhuriyeti İle Fas Krallığı Arasındaki Serbest Ticaret Anlaşmasını Tadil Eden Anlaşmanın” “Notalar” la birlikte onaylanması uygun bulunmuştur.

BAŞKAN AKİF ÇAĞATAY KILIÇ – Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 2 – (1) Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

BAŞKAN AKİF ÇAĞATAY KILIÇ – Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 3 – (1) Bu Kanun hükümlerini Cumhurbaşkanı yürütür.

BAŞKAN AKİF ÇAĞATAY KILIÇ – Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Teklifin tümünü oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Özel sözcülerle ilgili önergeyi okutuyorum:

Dışişleri Komisyonu Başkanlığına

**2/3323 ESAS NUMARALI KANUN TEKLİFİ’NİN KOMİSYON RAPORU
HAKKINDA KARABÜK MİLLETVEKİLİ NİYAZİ GÜNEŞ, ANKARA MİLLETVEKİLİ
ASUMAN ERDOĞAN, İSTANBUL MİLLETVEKİLİ HASAN TURAN, BURSA
MİLLETVEKİLİ ATILLA ÖDÜNCÜ’ÜN ÖZEL SÖZCÜLER OLARAK ATANMASINI
TEKLİF EDERİM.**

Akif Çağatay KILIÇ

İstanbul

Dışişleri Komisyonu Başkanı

BAŞKAN AKİF ÇAĞATAY KILIÇ – Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Komisyon raporuna muhalefet şerhi koymak isteyen üyelerimiz varsa 30 Nisan 2021 Cuma günü saat 17’ye kadar muhalefet şerhlerini iletmelerini rica ediyorum.

Ticaret Bakanlığı temsilcilerine teşekkür ediyoruz. Bu anlamda sizinle ilgili anlaşmalar tamamlandı. Yavuz Bey, her zaman olduğu gibi bizimle biraz daha kalmak konusunda sizi davet ediyorum. Bürokrat arkadaşlarımız da kalabilirler tabii.

V.- İHTİSAS KOMİSYONLARI

A)DİĞER KONULAR

1.-Komisyon üyelerinin gündeme getirmek istedikleri, Komisyon üyelerinin üçte 1’inin imzasıyla sunulan acil toplantı çağrısına, gri pasaportlarla ilgili konunun bugün gündeme alınması talebine ve ABD Başkanı Biden’in 1915 olaylarıyla ilgili ifadesine ilişkin konularda görüşme

BAŞKAN AKİF ÇAĞATAY KILIÇ – Bu arada, diğer konuya geçmeden Aziz Babuşcu Bey’le ilgili de sevindirici haberler... Kendisi evinde istirahat ediyor, Covid’le ciddi bir mücadelesi oldu. En kısa süre içerisinde inşallah toplantılarımıza katılacak, aramıza gelecek. Oğuz Kaan Salıcı Bey’e de bu anlamda tekrar geçmiş olsun diyorum. Kendisi de yakın zamanda geçirdi ve şimdi aramızda. Bu sevindirici gelişmeleri de sizlerle paylaşmak isterim.

BAŞKAN AKİF ÇAĞATAY KILIÇ – Bu anlamda değerli üyelerimizin gündeme getirmek istediği diğer konular bölümüne geçiyoruz.

Bu anlamda söz almak isteyen üyelerimizin...

Evet, Yunus Bey, siz söz istediniz ama size söz vermeden girişte kendime bir söz istemiştim. O konuda bir şeyiniz olursa... Şimdi, Ünal Bey gündeme getirdi usul açısından. Ben de o konuyla alakalı bir düşüncemi sizlerle paylaşmak istiyorum. Tabii, Komisyonumuzun üyeleri milletvekilidir. Hepimiz siyasi mecradayız ve partilerimizin görüşleri doğrultusunda, fikirlerimiz doğrultusunda, seçmenlerimizin bize ulaştırmış olduğu konular doğrultusunda ve hayatımızdaki edinmiş olduğumuz bilgi birikim doğrultusunda Türkiye Büyük Millet Meclisi çatısı altında Genel Kurulda olsun, komisyonlarda olsun, ikili sohbetlerimizde olsun fikirlerimizi beyan edip hem müzakere yapıyoruz, zaman zaman tartışıyoruz fikir ayrılıklarına düşüp birbirimizi ikna etmeye çalışıyoruz. Olabildiğimiz var, olamadığımız var ancak bana iletilmiş olan dilekçede -açılıştaki dile getirmiş olduğum gibi- İktidâr hükûmleriyle bağlı olduğumuz konular var, onları açıkladım. 35’inci maddenin içerisinde yer alan, komisyonların gündemleriyle alakalı ancak -açılıştaki dile getirdim- aynı zamanda şunu da düşünüyorum: Bu konu, gri pasaportlardaki bu anlamda yapılan usulsüzlüklerle ilgili konunun Dışişleri Komisyonu gündeminden ziyade İçişleri Komisyonunun gündemi olduğunu şahsen düşünüyorum. “Neden?” diye sorduğunuzda; şu anda devam eden bir soruşturma zaten İçişleri Bakanlığımız tarafından başlatılmış durumda. Bu sabah da bu toplantıya gelmeden Bakan Yardımcısı Muhterem Bey’le görüştüm, gündeme gelme durumu söz konusu olabileceği için konunun ne durumda olduğu hakkında bilgi aldım ve “Şu anda araştırmanın ve soruşturmanın devam ettiğini, hiçbir şekilde de buna bir müsamaha göstermeksizin işin ucu nereye gidecekse gitmesi konusunda talimat altında olduklarını, aynı şekilde bu talimatları da bütün müfettişlere ve konuyu irdeleyen, araştıran kişilere ilettiklerini ve henüz daha raporun oluşmadığını çünkü farklı belediyelerle alakalı farklı incelemelerin devam ettiğini” dile getirdi.

Siz bana bu toplanmayla ilgili konuyu yazılı şekilde gündeme getirirken önce düşüncem oydu ki: İlerleyen zaman içerisinde soruşturma yetkisi açısından da takip ederek ve bir rapor olgunlaştıktan sonra veya sonuçlara ulaşıldıktan sonra İçişleri Komisyonumuzla beraber -bugün nasıl AB Uyum Komisyonu ile beraber yaparsak- İçişleri Komisyonumuzla da görüşerek hem Başkanla görüşüp hem üyelerle beraber İçişleri ve Dışişleri bürokratlarımızın da katılımıyla, bakan yardımcılarımızın belki Sayın Bakanların katılımıyla bir görüşme yapmak idi, şahsi düşüncem buydu. Fakat sizin bu noktadaki önceki talebiniz olunca ben de İktidâr kuralları gereği incelememi yapıp ona göre cevap verdim, bunu da dile getirmek isterim.

Yalnız, bir konuyu özellikle paylaşmak istiyorum. Bakın, fikir ayrılıklarımız, düşünce farklılıklarımız olabilir, olacaktır. Bunları gerçekten Dışişleri Komisyonunun çalışmaları içerisinde inanıyorum ki bugüne kadar yapmış olduğumuz şekilde -hakikaten belli bir seviyenin içerisinde, belli bir üslup dahilinde- birbirimize anlatıyoruz, birbirimizle konuşuyoruz. Fakat beni tanıyanlarınız bilir. Zannederim ki şu süre içerisinde uygulamaya çalıştığım yönetimde de herkesin sözünü mümkün olduğu kadar en fazla şekilde kullanması için gayret sarf ettiğime hepiniz şahitsiniz. Beni üzen konu şu oldu: Komisyonumuzda daha görüşülmedi. Yaptığımız açıklamanın, hatta yazılı duyurunun, duyuruyla verilen cevabın gerekçesini hiçbir şekilde duymadan, benimle herhangi bir şekilde bir fikir alış

verisinde bulunmadan veya bir telefon etmeden... Ki burada şunu söylemek isterim, onu da paylaşmak durumundayım: Ünal Bey’le bizim bir görüşmemiz oldu öncesinde. Ben kendisine fikrimi söyledim, kendisi bana bu noktadaki düşüncesini dile getirdi ve gayet de medeni bir şekilde farklı düşüncelerimizi paylaşarak telefonu kapattık, herhangi bir karara varmak anlamında değil ama bir paylaşım yapmıştı ben o açıdan da bunu hatırlatmak isterim. Fakat bu anlamda bizim burada bugün yapacağımız toplantı veyahut da dediğim gibi kişisel anlamda her zaman telefonum açık; arayan üyelerimiz de oluyor, görüştüklerimiz de oluyor. Utku Bey’in televizyonda ve Twitter’deki paylaşımında dile getirmiş olduğu yani “Yarası olan gocunur.” babında birtakım kelimeler oldu. Siyaseten hepimizin bazen heyecanlandığı durumlar oluyor ama Dışişleri Komisyonu’yla alakalı olan bir konuda bu şekildeki bir nasıl diyeyim, hoş olmayan bir eleştiriye üzüldüğümü dile getirmek isterim. En kibarını böyle söyleyeyim. Gönül isterdi ki neden böyle bir kararı aldığımı ve hatta neden böyle bir cevabi yazıyı ilettiğimin -bir telefon ucu kadar mesafedeyim- sorup ona göre konuşulsaydı hoş olurdu diye düşünüyorum. Çünkü sizin de başta dile getirmiş olduğunuz gibi pasaport işi öyle basit bir iş değil, yani bu noktada hem devletimizin hem milletimizin ciddi manada bir prestiji de söz konusu olan bir durum ve bundan hepimiz üzüntü duyuyoruz. Yani böyle birtakım şeylerin yaşanmış olmasından dolayı üzüntü duymamamız mümkün değil ama bunu tartışırken birbirimize karşı özellikle de Dışişleri Komisyonu çatısı altında dikkatli olmamız gerektiğini düşünüyorum. Basın ve yayın kuruluşlarında, tabii ki, herkes istediği gibi konuşabilir ama bu anlamda dediğim gibi, bir telefon kadar uzakta olduğumu da; şahsımı da içerisine alan, partimi ve bu anlamda siyaseten partimi de itham altında bırakan bu sözü yani “Yarası olan gocunur.” anlamındaki yakıştırmayı reddettiğimi hepinizin huzurunda tekrar dile getiriyorum. Giriş olarak söyleyeceklerim bunlardı.

Şimdi, söz almak isteyen üyelerimizden önce Yunus Bey söz istemişti, onun için Yunus Bey’den başlıyorum. Yunus Bey’den sonra Utku Bey söz istedi, daha sonra Hışyar Bey istedi. Mustafa Bey siz mi söz istediniz?

MUSTAFA CANBEY (Balıkesir) – Yok.

BAŞKAN AKİF ÇAĞATAY KILIÇ – Ona göre devam edeceğim.

Sayın Yunus Emre, buyurun.

YUNUS EMRE (İstanbul) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Şimdi, şöyle başlamak istiyorum: İç Tüzük’ü ben de inceledim, tekrar dönüp baktım. Ben sizin gibi düşünmüyorum başlangıçta onu belirteyim. Çünkü İç Tüzük’ün 26’ncı maddesi şu düzenlemeyi yapıyor, bizim, tabii, parlamento hukuku bakımından da çok kritik bir mesele olduğunu da gündeme getirmemiz gerekir o da şu: “Komisyon kendi gündemine hâkimdir, üyeleri tarafından gündeme alınması teklif edilen işler hakkında karar verir.” Yine devam eden bölümünde “Üyelerinin üçte biri tarafından Komisyona teklif edilecek gündem üzerine de komisyonlar, Başkanlarınca toplantıya çağılır.” 26’ncı maddede düzenleniyor.

Şimdi, Sayın Başkanım, tabii, bizim sizin şahsınıza, Başkanlık Divanına da saygımız var ancak yani, demokratik bir işleyişin bir Parlamento işleyişinin sürebilmesi, tabii ki, kararların çoğunlukla alınmasına dayalıdır ama bir yandan da milletvekillerinin, halkın temsilcilerinin özgür tartışma yapabilmesine, bilgilenebilmesine dayalıdır. Biz milletvekilleri olarak, birçok bakanlığımıza yazılı soru önergeleri yöneltiyoruz. Bunların birçoğu ne yazık ki yanıtlanmıyor. Bilgilene amaçlı bu türden toplantılar talep ediyoruz, İç Tüzük dairesi içerisinde ne yazık ki bu toplantılar yapılmıyor. Bakın, biz Sayın Başkanla Avrupa Konseyi Parlamenter Asamblesiyle birlikte çalıştık, orada da bizim Delegasyon Başkanımızdı.

Şimdi, geçtiğimiz hafta Konsey Toplantısı'nda yine bir acil müzakere konusu Türkiye'yle ilgili oldu ve bir rapor oylandı. Şimdi, bu Rapor'da gündeme getirilen bir konu var İstanbul Sözleşmesi'yle ilgili. Şimdi, İstanbul Sözleşmesi'nden çıkılması bir ayrı tartışma konusu, bunun hukuka uygunluğu bir ayrı tartışma konusu, Meclisin bununla ilgili karar alma konusu ayrı bir tartışma konusu -ben bu konulara girmeyeceğim- o Raporda gündeme getirilen ama bizi çok ilgilendiren bir mesele var, o da şu: Böylesine önemli bir konuyu Meclis müzakere etmedi. Yani, biz bunun müzakere edilmesini, Mecliste bir tartışma konusu olmasını, bir görüşme konusu olmasını istedik bu reddedildi. Şimdi, bunu bir Batılı politikacı gördüğü zaman bu durumu anlayamıyor. Yani, Meclisin birtakım işlevleri var dünyada da, Türkiye'de de; Meclisler denetim yaparlar, yasalar yaparlar, başka şeyler yaparlar ama bir yandan da Meclisin belli konuların tartışıldığı, konuşulduğu, ilgililerine bilgi sorulduğu bir forum işlevi de vardır. Yani, meclislerin ortaya çıkışında da bu çok temel bir konudur. Yani, bizim yaptığımız çağrı Sayın Başkan, yani bir karar alınmasına dönük bir çağrı değil, buradaki işlem Meclisin üyeleri olan milletvekillerinin bu konuda ilgilileri tarafından bilgilendirilmesi ve Komisyon düzleminde birtakım sorularının bu şekilde yanıtlanması. Ayrıca hatırlayacaksınız, bu Komisyona geçmişte birçok defa bakanlar da katılmıştır. Yani Sayın Dışişleri Bakanı gelmiştir, bilgi vermiştir Türkiye'nin genel dış politikası hakkında, komşularla ilişkiler hakkında. Bunlar yapılır yani bu netice itibarıyla bize sevk edilen, Başkanlıkça gönderilen bir şey değildir. Yani bu Sayın Komisyon Başkanının, dönemin Komisyon Başkanının davetiyle Sayın Bakanın katılmasıdır. Yani bu şekilde de ilgili bürokratların davet edilmesi suretiyle bunu yapma yoluna gidilebilir. Yani demokrasinin en temel unsuru, bir centilmenlik anlaşmasının varlığıdır. O da yani centilmenlik anlaşmasının kapsamı da doğal olarak demokratik işleyişin hem iktidar hem muhalefet tarafından sahiplenilmesidir. Yani milletvekillerinin bilgilendirilmekle ilgili...

BAŞKAN AKİF ÇAĞATAY KILIÇ – Söz isteyen bayağı bir milletvekilimiz var, biraz toparlayabilirsek.

YUNUS EMRE (İstanbul) – Tamam, son bir kaide olarak şunu söyleyeyim: Bakın, bir örnek de size vereceğim, bizim sevgili bir büyüğümüz, sizi de ailenizi de yakından tanıyan Dışişleri eski Bakanımız ve Dışişleri Komisyonu Başkanımız Murat Karayalçın'la ben geçen gün konuştum, bazı meseleleri sorarken, bilgisini sorarken Dışişleri Komisyonu Başkanlığı yaptığı dönemle ilgili şeyleri de sordum tabii, Meclis arşivinde vardır, onun o dönem hazırladığı, bana da ulaştırdığı “Bir Komisyon Daha Etkin Nasıl Çalışır.” diye bir dokümanı da var, o da rehberlik edebilir diye düşünüyorum ama şunu söyleyeceğim: Mesela o dönemde, değerli arkadaşlar yeni atanan Büyükelçilerimiz, Komisyona geliyorlar, bu bir şekilde onları Amerikan sisteminde olduğu gibi sorgulama falan da değil ama ne yapmak istiyorlar, Türkiye'nin o bölgedeki, o ülkedeki meselelerini nasıl değerlendiriyorlar diye Komisyon üyelerini bilgilendiriyorlar. Yani bizim Komisyonumuzun tarihinde bu türden şeyler de vardır. O yüzden yani biz çok rica ediyoruz, yani bu konuları gözetmek gerekir. Bakın, buraya 10 tane, 15 tane anlaşma geliyor ve bunların büyük bir çoğunluğu oy birliğiyle geçiyor, Genel Kurula geldiği zaman ilgili süreler gözetilse aslında, bunların geçmesi de mümkün değil. Yani biz Türkiye'nin menfaatlerini düşündüğümüz için, bu anlaşmaların Türkiye'nin çıkarına olduğunu düşündüğümüz için bu centilmenlik boyutuna çok dikkat ediyoruz. O bakımdan da yani milletvekillerinin böyle bir bilgilendirme talebinin kabul görmemiş olması, demokratik bir işleyişte kabul edilemez ve üzüntü vericidir, bunu not etmek istiyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN AKİF ÇAĞATAY KILIÇ – Teşekkür ederim Yunus Bey.

Tabii, centilmenlik kurumunu dile getirdiniz, ben, bugüne kadar bana gelip de centilmenlik çerçevesinde istenen brifing olsun veyahut da görüşme olsun hiçbir şeyi reddetmedim. Benim de haberim sadece bu anlamda resmi talepten sonra oldu. Keşke bana gelip de bir gündem maddesiyle ilgili “Bunu nasıl yapabiliriz?” diye sorulsaydı ben de belki farklı bir cevap verebilirdim ama sizin atıfta bulunduğunuz 26’ncı madde, 35’inci maddeyle beraber işleyen bir madde olarak ben öyle yorumladım, tabii, farklı yorumlar olabilir.

Utku Bey, söz istediniz ama tam şeye girmeden Hasan Bey bir söz istemişti, sırayı bozmamak için kusura bakmayın sizi atlamış oldum.

Hasan Bey, buyurun.

HASAN TURAN (İstanbul) – Sayın Başkan, değerli milletvekillerimiz, kıymetli Bakan Yardımcımız ve bürokratlarımız; ben öncelikle hepinizi saygıyla selamlıyorum. toplantımızın hayırlara vesile olmasını diliyorum.

Tabii, Fas’la ilgili yapmış olduğumuz bu ticaret anlaşmasının ülkemize hayırlı olmasını diliyorum. Yunus Emre Bey’in de söylediği gibi burada, ülkemizin menfaatine olacak konularda her birimizin yer yer konsensüs sağladığımız, yer yer farklı açılımlar kazandırdığımız vaki, demokrasi de bu olsa gerek. Hepimiz bu ülkenin vatandaşıyız, ülkemizin daha ileriye gitmesi için katkıda bulunma görevimiz var, hele hele parlamenter olarak bu bizim vazifemiz olsa gerek.

Tabii, şimdi, “Komisyonla ilgili şahsen ben böyle düşünmüyorum şeklindeki bir açılım.” hem Anayasa’da hem de İç Tüzük’te -bizim buradaki Anayasa’mız olan İç Tüzük’ümüzde- çok net bir şekilde belirlenmiş olması gerekir. İç Tüzük çok açık bir şekilde Komisyonun Başkan tarafından toplantıya davet edildiğini, kendisine divandan gelen gündemi konuştuğunun altını çizmiş. Bilgilendirmeyle ilgili toplantı isteği, tabii ki, bugün burada mesela, şu anda müzakere yapıyoruz, Sayın Başkan, bizim şöyle bir önerimiz var: Ülke gündeminde olan şöyle bir mevzuyla ilgili önümüzdeki toplantıda böyle bir madde daha ihdas edilse iyi olur şeklindeki bir öneri için usulüne uygundur, bu teklif edilir ve burada kabul edilir, sonra bu, gündeme alınır ve konuşulur. Hatta herhangi bir anlaşma, ülkemizin ihtiyacı olmayan anlaşma maddesiyle ilgili de maddenin dışında da bir gündem teklif edilebilir -çeşitli konularda bilgilendirilme teklifi- bu da burada yapılıyor zaten. Kaç haftadır ilgili bakanlıklarımızdan bakan yardımcılarımız, bürokratlarımız gelerek çeşitli konularda bizleri bilgilendiriyorlar. Ama biz, birbirimizle tekliflerimizi sosyal medya üzerinde yapıyorsak çok net bir şekilde, bu konuda çok dürüst davranmamız gerekir burada siyaset yapıyoruz anlamına gelir. Tabii ki siyaset yapacağız, görevimiz bu. Yani siyasal vasfı olan bir vatandaşın, bir milletvekilinin, bir parti görevlisinin kendi siyasetini yapmasından daha doğal ne olabilir? Bunu yadırgayacak hâlimiz yok, yapabilir ancak siyasal bir mücadele veriyorsa karşılığında da siyasal bir mukabele görmesi çok doğaldır. Bunu bu şekilde değerlendirmemiz gerekir. İç Tüzük’ün yine, ilgili maddesi -36’ncı madde- gündemdeki konularla ilgili görüşü maddenin altını çok net çizmiş.

AHMET ÜNAL ÇEVİKÖZ (İstanbul) – 35’ten söz ediyoruz.

HASAN TURAN (İstanbul) – 35’ten evet.

Bu konu Dışişleri değil, daha çok İçişleri Komisyonunun gündemine giren bir konu ancak dediğiniz gibi, dolayısıyla bu İçişleri Komisyonu ile birlikte toplantı da icra edilebilir. Başkanımız bir az önce söyledi “Bunlar her türlü teklife açık.” Ancak sosyal medyadan yapılan şey bana göre yani “Şaka değil, gerçek!” Ülkenin gündeminde bunlar varken Komisyon bunu mu konuşuyor? denilerek çok açık bir şekilde siyaset yapılmıştır. Bunun savunması şudur -benim de o zaman onu öyle ifade etmem gerekir- ülkenin gündeminde birçok konu var, o zaman var olan bütün konuları gelip Dışilişkiler Komisyonunda

görüŖmemiz herhâlde gerekmiyor ama diğerkonularla ilgili bugün bizim Komisyonumuz Fas’la ilgili toplanır. Toplandığı gündemi görüŖtükten sonra burada, ÷lkemizin gündeminde olan her konu konuŖulmuyor mu? KonuŖuluyor. Her parlamenterimiz fikrini söylemiyor mu? Söylüyor. Ŗu anda bir engel var mı? Yok, konuŖabiliriz. Ama toplantıya davet etmek baŖka bir Ŗeydir. Yani Divandan gelmeyen bir gündemin dıŖında toplantı daveti ihdas etmek baŖka bir Ŗeydir. Usul, esasten önce gelir. Bu, bizim bütün galatımeŖhur olarak Mecelle’nin de bizim hukukumuzun da değıŖmez kaidesidir. Usule dikkat etmek zorundayız. Usule dikkatimiz, usule dikkat çekmemiz diğerkündemlerin bizim de gündemimizde olmadığı anlamına gelmez. ÷lkemizin itibarına zarar veren her konu muhalefette olan arkadaşlarımızı ilgilendirdiğı gibi bizi de ilgilendirir. Biz hiçbir Ŗekilde ÷lkemizin itibarına zarar verecek konulara göz yumamayız, görmezden gelemeyiz. Bunları tabii ki konuŖacağız, ilgili makamlarla irtibata geçeceğız üzerine gidilmesini sağılayacağız. Genel Kurulda bu konulara açık zaten her konu konuŖuluyor Genel Kurulda. Burası biraz daha ihtisas alanı. Gündemimizde konuları konuŖup onları karara bağılamak ve Genel Kurul gündemine indirmek gibi bir vazifemiz var. Eğer biz burayı gündem dıŖında çok fazla kendimiz dıŖarıdan sürekli gündem ihdas ederek toplantıya davet edecek olursak o zaman Komisyon için belirlenmiŖ İÇ Tüzük sınırlarının dıŖına çıkmıŖız anlamına gelir diye düşünüyorum. Ben bu Ŗekilde ifade etmek istiyorum.

Tabii, biraz önce Başkanımız ifade etti gri pasaportla ilgili, insan kaçakçılığıyla ilgili yapılan soruŖurma devam ediyor. Bir vali yardımcısı, ilgili uzmanlar, ilgili il müdürü görevinden uzaklaŖtırılmıŖ ve bu konuda da yapılan usulsüzlüğü gördüğümüzde profesyonel bir insan kaçakçılığına tekabül ettiğini açıkça ve birçok siyasi partinin uhdesinde bulunan belediyede de gerçekleŖtiğı vaki. Kamuoyuna da yansıyanlar, bizlerin de aldığı bilgiler bu Ŗekilde.

BAŖKAN AKİF ÇAĞATAY KILIÇ – Hasan Bey, sizden de ricam, Yunus Bey gibi toparlayalım.

HASAN TURAN (İstanbul) - Mutlaka üzerine çok kararlı bir Ŗekilde gidilmeli. Failleri bir an önce yargı önüne çıkarılmalı ve hesabı sorulmalıdır ve bu konuda açık, istismar edilmeye müsait bir nokta varsa bu alan da mutlaka hemen buradan da ders alınarak kapatılmalıdır diye düşünüyorum.

Hepinizi saygıyla selamlıyorum.

BAŖKAN AKİF ÇAĞATAY KILIÇ – TeŖekkür ediyorum Hasan Bey.

Ŗu an önümde olan sıralamayı da söyleyeyim de çünkü sistem burada sıralamaya göre gitmiyor: Utku Bey, Utku Bey müteakip HiŖyar Bey, sonra Oğuz Kaan Bey, sonra Sayın Ahmet Hamdi Çamlı, sonra Ünal Bey var önümdeki sıralamada.

Utku Bey, buyurun.

UTKU ÇAKIRÖZER (EskiŖehir) – TeŖekkür ederim Sayın BaŖkan.

Sayın BaŖkan, öncelikle hani benim hedefim Ŗahsınızı incitmek olamaz. Sizi evvelden beri tanıyorum. Buradaki eleŖtirimin, siyasi eleŖtirimin mahiyeti Ŗudur: Gerek Meclis Genel Kurulundaki araŖtırma önergesine yönelik iktidarın tavrı gerekse Ŗahsınızın ya da BaŖkanlık Divanınızın muhalefet partisi milletvekillerinin “Komisyonu bugünden mi toplayalım? Ŗeklindeki talebimize verdiğiniz resmî yanıt. Eğer siz resmî yanıtınız da bize az önce söz aldıığınız hissiyatınızı aksettirmiŖ olsaydınız yani “Ben, iŖte, aslında bakarsanız bir toplantı yapmayı düşünüyorum ama İçiŖleriyle ama DıŖıŖleri olarak” söylemiŖ olsaydınız yani sizin de aslında bu konunun bu Komisyonunda ya da bu Komisyonun, İçiŖleri Komisyonuyla yapacağı toplantıda bu konunun gündeme alınmasına taraf olduğunuzu ya da hissiyatınızın bu olduğunu söyleseydiniz doğıal olarak böyle bir siyasi eleŖtiri gelmezdi, biz de sizin bu kararınızı beklerdik. Ama siz doğrudan Komisyonunun toplanmayacağı yanıtını verdiniz. Ben de bu yanıtınızı alınca böyle bir siyasi eleŖtiri de bulundum. Bu daha ziyade iktidarı kanadının bunun

Mecliste, Genel Kurul olsun Komisyon olsun konuşulmamasına tavrına yönelik bir siyasi eleştiriydi. Yoksa şahsınızı asla incitmek istemem, yıllardır tanıyoruz birbirimizi sizin Komisyon çalışmalarına yönelik çalışmalarınızı da biliyorum.

İkinci olarak söylemek istediğim husus: Şunu doğru bulmuyorum yani bu Komisyondan çok İçişleri Komisyonunun görevidir. Doğru, bir boyutuyla İçişleri Komisyonunun ya da İçişlerinin görevidir ama bir önemli boyutuyla bence Komisyonumuzun, doğal olarak yani yürütme tarafında Dışişleri Bakanlığının, Meclis tarafında Dışişleri Komisyonun bence dolaylı değil doğrudan sorumluluğu altındadır. Neden? Çünkü yurt dışına giden bu heyetler yani belediyeler tarafında olsun ya da başka heyetler giderken Dışişleri Bakanlığına yazı gönderiyor karşıdaki konsolosluga. Dışişleri Bakanlığı ilgili dairesi yazı gönderiyor, diyor ki “Malatya Yeşilyurt’tan şöyle bir heyet geliyor, şu liste var.” diye -Bakan Yardımcısı buradadır, o da bilecek bu işleyişi, rutin bir işleyiş aslında- o yüzden Dışişleri Bakanlığının böyle bir boyutu var. Yani Dışişlerini Türkiye’nin temsilcilerin talimatlandırıyor, bilgilendirme değil, talimatlandırıyor. Geliyor, belki ilgilenecek çünkü tamam, burada şimdi bir usulsüzlük var ama düzgün giden heyetlerimiz var onlarla kim ilgileniyor orada, doğal olarak bizim diplomatik temsilciliklerimiz ilgileniyor.

O yüzden bu yazışmalarda Dışişleri Bakanlığının önemli bir boyutu var, bir. İkincisi, yine, sizler de takip etmişinizdir sadece bu konuyla biz ilgilenmiyoruz. Bu kişiler gidip geri dönmediginde bulundukları ülkeler, örneğin, Almanya bu işi yargıya taşımış durumda yani büyük bir soruşturma var ve bahsedilen basın haberlerinden bahsediyorum. Rüşvet ve insan kaçakçılığı diye bahsediliyor, yani sadece insan kaçakçılığı değil, rüşvet de var, belki bu işin Alman tarafı da var onu da bilmiyorum, öyle soruşturuyorlar. O yüzde belki bunun sonrasında bizim itibarımız olan Türkiye Cumhuriyeti’nin onuru, ulusal onurumuzun, egemenliğimizin simgesi olan pasaportlarımızla ilgili belki biz hiç arzu ettiğimiz noktalara gidebilir bazı ülkeler gri pasaport hatta belki diplomatik pasaportun ya da yeşil pasaportun karşı tarafta işte, kabulü gibi ya da kabul edilmemesi gibi. O yüzden doğrudan bence Komisyonumuzun sorunu da. Ayrıca da yurt dışında işte, Almanya’ında konuşuluyordur bu, Avrupa’ında konuşuluyor muhtemelen her yerde konuşuluyor şimdi. O ülkelerin alacaklar tavırlar bizi doğrudan ilgilendirecek biz derken milletimizi 84 milyonu, gri pasaportu acil kullanacak olan sporcu mu, gazeteci mi işte aklınıza kim geliyorsa bundan faydalanan bugüne kadar. Yani, bunu düzgün kullanan, istismar etmeyen yüzlerce, binlerce kişi kullandı belki o yüzden bunun istismarının engellenmesi -kim yaptıysa o parti bu parti demeden söylüyorum- bunun üzerine gidilmesi bağlamında. Ve son olarak da süremi de aşmak istemem işin bir de şöyle bir boyutu var: Sayın Bakan Yardımcısının bildiği “Bir açıklama yapılacak.” demişti henüz yapılmadığını biliyorum. Şöyle bir yani hem iddia hem de bizzat sahipleri tarafından sosyal medyadan paylaşılan Hannover Başkonsolosluğumuzda görevli iki diplomat, şöyle bir şey söylediler, bu, iddia da değil, kendileri duyurmuş durumdalar: “Biz Malatya’dan gelen bu heyetle ilgili üst makamlarımızı uyardık burada usulsüz isimlerin olabileceği noktasında. Bizim uyarımızın gereği yapılmadığı gibi biz geri çağırıldık Ankara’ya.” Doğrudur, doğrudur ama bu artık önemli bir iddia yani gerçekten bir uyarı var mı? Bu insanlar doğruyu söylüyor, söylemiyor, onu bilemiyorum ama bir uyarı yaptılar mı başkonsolosa, o başkonsolos Ankara’yı uyardı mı, Ankara ne yaptı? Adam veya eşi, neyse “Akli melekeleri yerinde değil.” dersiniz ama yaptığı uyarı doğruysa onun gereği yapıldı mı, yapılmadı mı? O yüzden, bunları sormak ve araştırmak hem Bakanlığımızın, Dışişleri Bakanlığının hem de bu konunun Türkiye’nin dünyadaki uluslararası itibarını ne ölçüde etkilediği, etkilemediği konusunu konuşmak da bu Komisyonun doğal olarak ve doğrudan sorumluluğundadır diye düşünüyorum.

Meclisimizin -az önce Sayın Yunus Emre'nin söylediği şeye katılarak- kendi içimizde de ülkemizde de dışarıda da Türkiye Büyük Millet Meclisinin, Türkiye'nin meselelerini etkin bir şekilde ele almadığı, alamadığı intibasını bizim iktidarıyla, muhalefetiyle vermememiz gerekiyor. Tam tersine, yürütme yapacağını yapmalıdır ama yasamanın üzerine düşen konuların “Ya, bunun ucu bana mı dokunur, ona mı dokunur?” demeden üzerine gidebilmeliyiz diye düşünüyorum.

Bir kere daha, benim siyasi eleştirimin sizin şahsınıza yönelik olmadığını vurgulamak isterim.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN AKİF ÇAĞATAY KILIÇ – Teşekkür ediyorum.

Hişyar Bey, buyurun.

HİŞYAR ÖZSOY (Diyarbakır) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Değerli Komisyon üyeleri, Bakan Yardımcımız, bürokratlar; ben sadece iki konuyu dikkatinize sunmak istiyorum. Birincisi: Sayın Başkan, düşündüğünüz -umarım, hâlâ o düşüncedesiniz yani bu değişmedi- öyle bir toplantıya ihtiyaç var; İçişleri Bakanlığı ve Dışişleri Bakanlığıyla birlikte bu meseleyi, tabii, biraz da verilerle, biraz verileri toparlayıp o düşündüğünüz baki olsun, onu yapmakta fayda var. En nihayetinde biz de sorular alıyoruz “Nedir? Ne değildir?” diye, Alman siyasetçilerle de diyaloglarımız oluyor vesaire yani o anlamda bir ihtiyaç var. Niyet tartışma olunca bir şekilde yol, yöntem bulunur, bu Tüzük şey değil yani konuşmak istiyorsak bir şekilde uygun bir format buluruz ve buna da ihtiyaç var.

İkinci konu şu: Tabii, bu meseleyle ilgili Genel Kurulda da bir önerge oldu, reddedildi. Bu, böyledir arkadaşlar, bir konuyu konuşmak isteyenler o imkânı formel anlamda bulamazsa medya üzerinden, dışarıdan daha siyasi saiklerle bir şekilde konuşacaklar, bu mesele konuşulacak. Dolayısıyla, bu meselenin doğru düzgün konuşulabilmesi için bu Meclisin bir platform sunması lazım. İki platformumuz var; biri Genel Kurul, bloke edildi, bir de ilgili komisyonlar, buralarda konuşamazsak nerede konuşacağız? Bunu şunun için söylüyorum, önemli bir konu, tabii, İçişleri Bakanlığı şimdi soruşturmasını başlatmış ama arkadaşlar, şöyle de düşünmek lazım: İçişleri Bakanlığı, yürütmenin parçası, bu meselenin parçası; şimdi kendi kendisini soruşturuyor. İçişleri Bakanlığının denetiminde olması gereken valiler, belediyeler -mahalli idareler üzerinden söylüyorum- onlar zaten sorunun parçası, kendi kendilerini araştıracaklardır; araştırınsınlar, idari bir soruşturma yapıyor. Bu işin yargı tarafı olacak tabii, oraya da gidecek yani İçişleri Bakanlığı müsaade edecek ve ilgili bürokratlar yargıya gidecek ama bunların dışında, biz Parlamantoyuz. Yani ben şunu diyemiyorum: Efendim, Bakanlığımız araştırıyor, iktidar partisi olarak siz diyebilirsiniz “Bizim Bakanımız.” diyebilirsiniz fakat o yürütme, zaten bu meselenin ortaya çıkmasının sebebi yürütmedir yani validir, kaymakamdır ya da işte, belediye başkanıdır falan. Biz Parlamanto olarak parlamenter denetimi yapabilecek miyiz, yapamayacak mıyız? Birkaç tane şeyimiz var, ya Parlamantoda Genel Kurulda konuşacağız, bloke edildi, olmadı; Komisyonda konuşacağız, bu da olmazsa yazacağız bir tane soru önergesi, artık Bakan Bey ne zaman uygun görürse cevap verir, çoğu zaman da cevap vermiyor, böyle bir durumumuz var. Dolayısıyla -çok uzatmayayım- bu Komisyonda şu an için konuşalım, konuşmayalım; ayrı görüşler olabilir ama kesinlikle bu meselenin bir şekilde parlamenter platformda konuşulmasına ihtiyaç var. Şu ana kadar bize sordular, çok fikir beyanında bulunamadık, Hasan Bey sanırım bilgiler almış, mesela, ben bilmiyordum, görevden alınan valiler var, şeyler var, bunlar çok paylaşılmıyor. Ne yapacağız? Utku Bey de demiş ki: “İktidar üstünü kapatıyor bunun, konuşulmasını istemiyor.” Sanırım bu minvalde demiş. Bizim bilgi alabildiğimiz oranda, inanın, bu tür gerilimlerin de zemini ortadan kalkmış olur. Ben Sayın Başkanın önerisini destekliyorum, umarım, en kısa zamanda enforme bir şekilde bu tartışmayı yaparız.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN AKİF ÇAĞATAY KILIÇ – Teşekkür ediyorum.

Oğuz Kaan Bey, buyurun.

OĞUZ KAAN SALICI (İstanbul) – Teşekkür ediyorum.

Sayın Başkanım, bu olağanüstü toplantı konusunda sizleri fazla hassas gördüm ben. Sonuçta, İç Tüzük'ten kaynaklanan bir hakkı teslim ediyoruz, yeterli sayıda imza veriyoruz ve diyoruz ki toplantı olağanüstü olarak toplansın. Şimdi, toplantının olağanüstü toplanmasına engel bir durum var mı? Sizin ifadenize göre, 35'inci maddede siz bir yorumda bulunuyorsunuz ve diyorsunuz ki: “Bu aslında Komisyon gündemiyle ilgili değildir.” Tamam, bu ayrı bir şey, sizin bu değerlendirmeniz ayrı bir şey, aynı görüşte olmamakla birlikte. Ama burası üzerinden “Bana önceden söyleseydiniz, şifahi olarak bilgi verseydiniz.” ya da “Medyada bu daha önce dile getirilmeseydi.” Yani bu cümlelerin, aslında, Türkiye siyasetindeki etkisini uzun süre önce yitirdiğini herhâlde buradaki herkes teslim edecektir. Yani “trol” ve “troliche” kavramlarının üretildiği ve yaygın bir şekilde kullanıldığı bir ülkede yaşıyoruz. Keşke sizin o nezaketinize uygun bir siyasi hayatımız olsa ama maalesef, o siyasi hayatımızdan uzun zaman önce feragat etmiş durumdayız.

Bir başka nokta: Gerçekten de parlamenter denetimin yapılmasına imkân sağlayacak bir alan açmaya ihtiyaç var. Dikkat ederseniz, meseleyi biz bir siyasi parti meselesi olarak ele almadık, öyle ele almak gibi bir niyetimiz de yok. Nerelerde varsa, sadece belediyeler olmayabilir, belediyelerin dışındaki alanlarda da bu tür bir suistimal ortaya çıkmış olabilir şu anda bilmediğimiz ama incelendiği zaman belki ortaya çıkabilecek, dolayısıyla oralarda da bu denetimin, bu incelemenin yapılmasının doğru olacağı kanaatindeyiz. Parlamenter denetimin yapılmasının koşullarını bence artırmak lazım çünkü siz de takdir edersiniz ki uzun bir süredir Meclis Genel Kurulu bu tür konuların konuşulabildiği, üç dakikalık söz alıp konuşulabildiği ama araştırma komisyonunun, mümkün değil, kurulmadığı, oylamayla reddedildiği, hâkim partilerin yani Mecliste çoğunluğu bulunan partilerin bu konudaki araştırma önermelerini kabul etmediği, bakanlıkların soru önermelerindeki sorulara cevap vermediği bir Türkiye'deyiz. Şimdi, böyle bir alanda işin konuşulabileceği alanların, mecrayı açmak lazım, bununla ilgili de gerçekten bir sıkıntı varsa o sıkıntının konuşulabiliyor olması lazım diye düşünüyorum.

Bence sizin o ifadeniz, hani, İçişleri Komisyonu ile beraber bu konunun ele alınması, bugün, işte, Avrupa Birliği Uyum Komisyonu ile bir toplantı yapılabilir olması, bunları iyi şeyler ama ben o toplantının gerçekleşeceği kanaatinde değilim. Geçmiş pratiklerden görmüş olduğum kadarıyla, bu meselenin İçişleri Komisyonu ile beraber konuşulduğu, bürokrat arkadaşların buraya gelip rahat bir şekilde bilgi verdikleri, o vermiş oldukları bilgilerin sonucunda konunun daha derinlikli bir şekilde incelenebileceği bir noktaya gideceği kanaatinde nedense değilim. Bakıyorum, örnek de bulamıyorum, hani, Parlamentomuzun son yıllarda bu konuda derinlemesine, ciddi bir çalışma yaptığı, hatta bürokrat arkadaşların eksikliği varsa onların eleştirildiği, siyasetlerin yanlış veya eksikliği varsa onların ortaya çıkarıldığı bir çalışmayı da ben hatırlayamıyorum açıkçası. Covid etkisinden dolayı bir hafıza kaybına uğruyor olabilirim, Covid'de böyle bir şey varmış, eğer öyle bir durum varsa da ortaya çıkarılması için sizlerin katkısını bekliyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN AKİF ÇAĞATAY KILIÇ – Oğuz Bey, tabii, geçmişte Bakanlık yapmış bir arkadaşınız olarak Meclisteki bana yöneltilen soru veya hadt ile eleştirisi konusunda, hatta burada bazen böyle havada uçuşan birtakım ilginç ithamlar konusunda antrenmanlıyım; onun için “Yaşanmadı.” dersiniz veya “Hatırlamıyorum.” dersiniz ben hatırlatmayı çok kolay yapabilirim. Şahsımın dile getirdiği konuyla

ilgili söylediğiniz için söylemek istiyorum. Ben -Yunus Bey’de bir atıfta bulundu- centilmenlik anlaşması gereğince böyle bir şeyi dile getirdim yoksa her söylenecek söze verilecek cevabımız var, her ortaya atılacak iddiaya söyleyecek sözümüz de var ama Komisyonumuzun geçmiş dönemdeki işleyiş usullerine baktığımız zaman daha fazla yüz yüze geldiğimiz, baktığımız bir durumda olduğumuz için belki farklı bir yöntem kullanabilirdi diye ekliyorum çünkü ben bana gönderilen tarzdaki soruya cevabımı verdim, cevabımın da arkasında olduğumu hatırlatırım.

Şimdi, söz Ahmet Hamdi Çamlı Bey’in.

Buyurun.

AHMET HAMDİ ÇAMLI (İstanbul) – Başkanım, ben de teşekkür ediyorum, hayırlı çalışmalar olsun.

Tabii, bu geçtiğimiz haftalarda medyaya yansıyan, işte, gri pasaportla ilgili bir gündem oluştu. Tabii, muhalefetin arayıp da bulamadığı tip malzemelerden bunlar, çiğnenip duracaktır ama ben bunun fazla çiğnenmesinin kimseye bir fayda sağlamayacağını düşünüyorum çünkü neticede burada ismi geçen belediyelerin, kurumların -neyse- her siyasi partiden olduğu görülüyor. Bunun siyasi bir malzeme olarak kullanılması çok hoş değil. Burada teknik bir şey var, bir arıza olmuş, bir yere bir virüs bulaşmış. Şimdi, o virüs araştırılıyor İçişleri Bakanlığı tarafından, ilgili, yetkili kurumlar, kuruluşlar tarafından. Netice ortaya çıkacak, bakılacak. İşte, demin arkadaşımızın söylediği gibi bir kısım görevden alınmalar falan da yaşanmış, efendime söyleyeyim. Demek ki bu tip şeylere başvuran insanlar oluyor. Efendim, kim bilir... Araştırınca ortaya çıkacaktır neden böyle bir şeye başvurdıkları. Bunlar, tabii, bizi daha da bilgilendirecek. O zaman daha da ayağı yere basan yorumlar yapacağız o zaman; niçin gidiyor bu insanlar? İşte, yüz küsur kişi herhâlde gitmiş ama burada siyasi olarak bir değerlendirme yaparsak şu bir gerçek ki Türkiye Cumhuriyeti devleti yurt dışına göndermek mecburiyetinde kaldığı, ekmek ve rızık veremediği çocukları Alman’ın domuz ahırında domuz pisliği temizleyip 3-5 mark para kazanmaya mahkûm ettiği, rızık için yurt dışına göndermek mecburiyetinde kaldığı bu çocukları... Eskisi gibi değil. Şimdi, Türkiye son yirmi yıldır terse dönüşün yaşandığı, efendime söyleyeyim, insanların bereketlenen topraklarına, neşvü nema bulan topraklarına geri dönmeye başladığı, akın akın geri dönüşlerin yaşandığı bir ülkedeyiz. Siyaseten böyle bir değerlendirme yapılır, gerisi bence fazla... E, tabii, biz muhalefete ne desek bunu tabii konuşacaktır ama üstünde fazla durulacak bir mevzu değil. Hele sosyal medyadan, efendim, oradan, buradan konuşmamın hiç yeri olmadığını düşünüyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN AKİF ÇAĞATAY KILIÇ – Teşekkür ediyorum.

Sayın Ünal Çeviköz, buyurun.

AHMET ÜNAL ÇEVİKÖZ (İstanbul) – Sayın Başkanım, öncelikle dürüstlüğünüz için çok ederim.

Sizin kullandığınız ifade çok önemli. Dışişleri Komisyonu centilmenlik anlayışına göre faaliyet gösteren bir komisyondur. Hepimiz buna olabildiğince özen göstermeye çalışıyoruz. Sizinle 2 defa telefon görüşmesi yaptık. Birincisinde siz beni aradınız. Ben, henüz bu fikir ortadayken ve oluşmuş ve daha son aşamasına gelmediği için tam da sizi aramak üzere olduğumu söyledim. Konuşmamızdan sonra da “Karar alındıktan sonra sizi bilgilendireceğim.” dedim. Nitekim dilekçe size ulaşmadan evvelde telefonda size bilgi verdim “Karar alındı, dilekçeyi gönderiyoruz.” dedim.

Dürüstlüğünüz derken şunun için teşekkür ediyorum: Bugün bu toplantıyı sağladınız. Normal şartlarda o dilekçenin de gereğini yerine getirseydiniz aslında bugünlerde yine bir toplantı o özel gündemli olarak yapılacaktı ama siz çok adil ve dürüst davranarak bir kompromi bulmaya çalıştınız ve bugün Fas’la ilgili STA’yı da gündeme koyarak bu toplantıya fırsat verdiniz, bunun için teşekkür ederim.

Sayın Hasan Turan'ın ifadesine değinmek isterim. Toplantılara komisyonlar belli İç Tüzük hükümlerine göre davet edilirler. Biz de üçte 1 imzayı toplayarak toplantı davetinde bulunduk. Böyle bir toplantının veya böyle bir çağrının yapılmasının başka hiçbir anlamı yoktur çünkü biz bugün Fas'la ilgili serbest ticaret anlaşmasının konuşulacağını ve bir Dışişleri olağan toplantısı olacağını bilmiyorduk. Dolayısıyla, konusu güncelliği ve acilliği nedeniyle önümüzde ne zaman bir Dışişleri Komisyonu toplantısı olacağını da bilmediğimiz için böyle bir çağrıda bulunduk ama bu çağrıda bulunmamız çok haklı ve çok doğaldı o açıdan. Onun için herhangi başka bir anlam araştırılmasına da hiç gerek olmadığını düşünüyorum. Sayın Başkan, o yüzden size tekrar bu fırsatı verdiğiniz için teşekkür ederim.

Konunun Komisyonumuzla ilgili olup olmaması konusunda ise farklı görüşlerimiz var. Siz, anladığım kadarıyla, hizmet pasaportları İçişleri Bakanlığı tarafından verilir... Teknik ve işin lafzıyla ilgili konu üzerinden hareket ediyorsunuz. Biz ise konunun bir pasaport ve Türkiye'nin imajı meselesi olduğu için dış politikayı ve dış işlerini ilgilendirdiği görüşünden hareket ediyoruz. Sayın Bakan Yardımcımız buradadır. Türkiye gri pasaportları sadece sporcu, kültürel faaliyetlerde bulunan folklor grupları gibi kişilere vermez. Türkiye'nin gri pasaportları yurt dışındaki bütün misyonlarımızda hizmet pasaportu sahibi olarak görev yapan birçok kişinin elinde olan bir pasaporttur. Devletin görevlisidirler, diplomatik pasaport alma imkânına sahip olmayan ama konsolosluklarda ve büyükelçiliklerde devlet için çalışan hizmet personelinin hepsinin elinde gri pasaport vardır. İşte bunun için bu konu bir insan kaçakçılığı şeklinde algılandığından, bir rüşvet meselesine dönüştüğünden ve bu hâliyle sadece İçişleri Bakanlığını değil aynı zaman dış politikayı da ilgilendirdiğinden dolayı biz böyle bir toplantıyı acilen gerekli gördük. Bugün geldiğimiz noktada, Almanya'da başlatılan süreç ve bizim kendi içimizde başlattığımız sürecin sonuçları da eğer çabuk neticelenip de bir şekilde açıklanarak kamuoyuyla paylaşılmazsa Türkiye'nin ciddi olarak itibarı zedelenecek; sadece gri pasaportlar açısından değil, diplomatik pasaportlarımızı bile artık sorgulanır bir hâle getirecektir. Onun için bu konu Dışişleri Komisyonunun meselesidir, onun için biz bu önceliği bu şekilde almak istedik.

Ben bütün bunların sonucunda sizin ilk açılış konuşmanızda söylediğiniz ifadeleri hep “di”li geçmiş olarak kullanmış olmanızdan biraz endişelendim. İnşallah “di”li geçmiş olarak kalmaz çünkü hep “idi” “idi” “düşünüyordum” dediniz. İnşallah o düşünceleriniz ve o niyetleriniz devam ediyordur. İçişleri Bakanlığıyla hatta Sayın Bakanın da davetiyle, belki 2 Komisyonun ortak toplantısıyla bu konunun ele alınması konusundaki düşüncenizden vazgeçmediğiniz umuyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN AKİF ÇAĞATAY KILIÇ – Teşekkür ediyorum.

Tabii, şunu -Kamil Hocam, müsaadenizle, size söz vermeden- söylemek isterim. Ben o “düşünüyordum”u şu anlamda söylüyorum: Düşünmeye devam ediyorum da hani sizin talebinizin resmî anlamda bana ulaşmasından öncesi düşüncemi dile getirdim. Doğrudur, görüşmemiz oldu ama Türkiye Cumhuriyeti devletin itibarı konusunda hiçbirimiz farklı noktada olmadığına ben yüzde 100 inanıyorum ve kanaat getiriyorum. Dolayısıyla, bu noktada biz Türkiye Büyük Millet Meclisinin üyeleri olarak milletimizi temsilen milletimizin ve devletimizin itibarı noktasında sonuna kadar mücadele vereceğimiz konusunda hiçbir şüphemiz yoktur.

Bugünkü toplantıyla alakalı dile getirdiğiniz konuya da cevap vereyim. Meclis Başkanımızın bir ricası oldu, bu anlaşmanın bir an önce Genel Kurula inmesi konusunda ve Komisyondan geçmesi konusunda kendisinin benden bu noktada bir ricası oldu. Meclis Başkanımızın bizden bir ricası olduğu

zaman da takdir edersiniz Meclis üyeleri olarak -sizin de aynı düşüncede olduğunuzu düşünüyorum- hemen mümkün olan en kısa süre içerisinde bunu yerine getirmek konusunda adım atarız. Bu toplantının da bu anlamda bugün toplanmış olduğunu tekrar kayıtlara geçirmek isterim.

AHMET ÜNAL ÇEVİKÖZ (İstanbul) – İyi ki de olmuş Başkanım.

BAŞKAN AKİF ÇAĞATAY KILIÇ – Yani.

Ama biz zaten geçmişte de -biliyorsunuz eski toplantılarda- konu gündem olduğu zaman -daha önce de söyledim- konuları müzakere ediyorduk.

Evet, Kamil Hocam, buyurun.

KAMİL AYDIN (Erzurum) – Evet, teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Şimdi, bu konuşulanlar muvacehesinde edindiğim intibaları birkaç başlık altında ben de ifade etmek isterim.

Gerçekten, öncelikle şunu ifade edeyim: Ağır bir Covid hastalığı geçirdim ama yan etki olarak sadece sırt ağrıları, bedensel ağrılar ve “aspirasyon” sıkıntısı yaşadığımı özellikle ifade ediyorum; Allah’a şükür zihinsel melekeler noktasında bir sıkıntı yok, bunu teyiden baştan söyleyeyim Oğuz Kaan’a. Dolayısıyla, söyleyeceklerimin dikkate alınması açısından...

Şimdi, tabii, gerçekten burada dikkat etmemiz gereken çok önemli bir husus -ki herkes ona vurgu yaptı- kurulların ve kurumların ehemmiyeti, vahameti, önemi; çok hassas bir nokta. İşte, örneklerden ifade ettiğiniz gibi bazen daha içeride mesele anlaşılmadan dışarıya yansması çok farklı oluyor. Hele hele böyle çok hassas, ülkemizi ilgilendiren, Allah korusun, birilerinin “Bak işte Türkiye’nin bir açığını yakaladık. Hah, işte buradan yürürsek açığı devam ederiz...” Şimdi, ben biliyorum bu tür Batı merkezli basın yayın organlarını çok arayıp da bulamayacağı bir meseledir. Şimdi, burada talepler doğru talepler, dikkat ederseniz buna benzer bir hassasiyeti bir önceki toplantıda da zaten gündeme getirdik. Dedik ki: Bu Dışişleri Komisyonu gerçekten iki düşünülüp bir konuşulan, olayın vahametinin daha fazla ön plana çıktığı, dışarıya da hani bir nevi... Allah korusun, ülkemizi ya da genellikle hepimizi, özellikle bağlı bulunduğumuz siyasi yapıları sıkıntıya sokmayacak... Çünkü bu bağlamda dışarının hangi argümanları, hangi enstrümanları kullandığını hepimiz çok iyi biliyoruz. Dolayısıyla, bizim gerçekten çok dikkatli olmamızda yarar var diye düşünüyoruz.

Bir önceki toplantıda dedik ki: Buraya getirelim bir meseleyi, gerekirse bir ek maddeyle, ek gündemle ya da bir sonrakine yön verir şekilde ifade edelim; bu da kabul görür, yani çok tıkr tıkr çalışan bir sistemimiz var. Hatta, bütün Komisyon üyesi arkadaşlar da bu konuda hemfikir oldular.

Şimdi, benim anladığım kadarıyla mesele gerçekten çok ciddi bir mesele. İlk yurt dışı seyahatini gri pasaportla yapmış bir arkadaşınız olarak zoruma gitmedi değil yani hakikaten sıkıntılı bir mesele. Ama öte yandan biz bir hukuk devletinin siyasi temsilcileri olarak buradayız. Dolayısıyla, konuşacağımız şeyler hukukun dışına çıkmamalı ya da biraz ön yargı, biraz tahmin ağırlıklı söylemlere dönüşmemeli çünkü bağlayıcı olur -Allah korusun- kendimiz de zan altında kalırız, temsil ettiğimiz kurumu da biraz zor durumda bırakmış oluruz. Gerçekten, şimdi burada pasaport meselesinde yetkili kurum, kurullar ve bakanlık belli, bu yetkili bir ağızdan bize söylendi. Sayın Başkan dedi ki: “Ben gerekli incelemeleri yaptım, müracaatlarda bulundum, bilgi aldım. Aldığım bilgiler şu aşamada devam ediyor İçişleri Bakanlığı uhdesinde soruşturma ve devamı da...” Ama -yine arkadaşlarımızın ifade ettiği gibi- bu bakanlık, bu işi başlatan yetkili merci gerek duyacaktır mutlaka, hukuka da yansıyacaktır yani Adalet Bakanlığına yansıyacaktır, Dışişleri Bakanlığına yansıyacaktır, belki yerel yönetimlerle ilgili mercilere yansıyacaktır; bu epey gidecek, su kaldıracak yani. Dolayısıyla, bizim siyasi erk olarak hamle yapıp, öne alma girişiminde bulunup da -Allah korusun- bizi bağlayacak bir hata yapmamamız adına

söylüyorum bunları yoksa konuşma özgürlüğü adına, ifade etme adına elbette ki Meclise de gelecektir, Genel Kurulda da görüşülecektir. Onun için, Sayın Başkanın söylemek istedikleri de zannediyorum bu meyandaydı yani biz bekleyelim, siyasi ayağına da top geldiğinde biz de gerekenleri burada, Komisyonda söyleyelim. Ve ben burada şuna da çok açık yüreklilikle destek oluyorum: Bizi de mutlaka bilgilendireceklerdir, gerçekten olay biraz berraklaşınca, birazcık ortaya çıkınca en tabi hakkımız. Biz de bu olaya dolaylı ya da doğrudan yetkili bir Komisyon olarak -çünkü doğrudan olduğunu iddia edenler de var, benim gibi iddia edenler de var, hangisi olursa olsun- burada en yetkili ağızlardan -çok tabi olarak- bilgilendirilmek isteriz diye düşünüyorum. Ben bunları ifade etmek istedim.

Teşekkür ederim Sayın Başkan.

BAŞKAN AKİF ÇAĞATAY KILIÇ – Teşekkür ediyorum Hocam.

Bir akademisyen inceliğiyle ne kadar güzel bir toparlama yaptın, hep beraber gördük.

Mustafa Bey, buyurun.

MUSTAFA CANBEY (Balıkesir) – Sayın Başkanım, teşekkür ediyorum öncelikle.

Geçtiğimiz toplantıda yine Utku Bey’in “Birkaç konuya değinelim.” demesiyle bu usul tartışmasını bizzat ben açmıştım ama Kamil Hocam aslında benim söylemek istediklerimi biraz önce ifade etti, ben de çok tekrara düşmeden birkaç cümle söylemek istiyorum.

Tabii bir toplantıda... Ya, burada çok tecrübeli siyasetçiler var, işleyiş ve usul konusunda çok büyük laflar etmeyeceğim ama şunu söylemek isterim: Bir komisyonun işlemesi için ya da bir toplantı grubunun işlemesi için her şeyden önce usulün önemli olduğunu ifade etmek gerekir. Geçtiğimiz toplantıda da yine bu konu konuşulmuştu. Usulde de şunu ifade etmek istiyorum: Yani, gündem oluşturma. Biz burada toplanacaksak -ki burada herkesin işi var, zamanı var, kendine göre bir zaman planlaması var- gündem oluşturma önemlidir. Niçin önemlidir? Bütün herkesin, katılımcıların ya da üyelerin hepsinin konuyla ilgili bilgi sahibi olması, konuyu değerlendirmesi ve konuyla ilgili burada fikir ifade edebilmesi için bu önemlidir diye düşünüyorum. O yüzden de, burada toplandığımız zaman mutlaka gündem çerçevesinde toplanmamız gerekir. Bunun da elbette usulleri var, az önce Başkanımız söyledi maddeler çerçevesinde, kendi yorumunu da ifade etti. Önümüzdeki dönem de elbette bu meseleyi konuşabiliriz ama tabii olağanüstü toplanabilmek için bu usulün yerine getirilmesi gerekir, Başkanımız da bu anlamda bir yorumda bulunmuş. Konu önemli ama mesela Başkanım şu anda biz konuyu tartışıyoruz. Aslında biz bugün burada bu konunun gündeme alınıp alınmaması gerektiğini mi konuşacaktık yoksa pasaport meselesini detaylarıyla istişare mi edecektik; bence bunu da sorgulamak lazım. Ama herhâlde siz konuyu tamamıyla açtınız, şu anda konu detaylarıyla konuşuluyor. Ya, ben sadece gündem oluşumuyla ilgili sürecin daha dikkatli ve titiz bir şekilde değerlendirilmesi gerektiğini ifade etmek istiyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN AKİF ÇAĞATAY KILIÇ – Teşekkür ediyorum.

Utku Bey, tekrardan bir söz talebiniz var, buyurun.

UTKU ÇAKIRÖZER (Eskişehir) – Teşekkür ederim, ikinci kez söz aldım, sağ olun.

Şunu söyleyecektim: Şimdi, kamuoyunda bu belediyelerle gündeme geldi Sayın Başkan ama birincisi, hani böyle sayı sınırlı gibi düşünülüyor ama sayının binleri hatta on binleri bulduğu yönünde bazı iddialar var. Sayın Bakan Yardımcısı burada, az önce de söyledim, onların belli bir biriminden

geçiyor bütün belediyelerden giden heyetlerin yurt dışına bildirimini; mesela “Gri pasaportla geliyor.” ya da “Şu heyet geliyor.” şeklinde. Belki kaç heyet gitmiş bize yıllara sâri olarak verebilirse, eğer elinde bilgi varsa...Tabii, bugün hazırlıklı gelmemiş de olabilir ama konuyu takip ettiğini tahmin ediyorum.

Bir de dikkat çekmek istediğim bir husus vardı Sayın Başkanım; tabii biz hep belediyeleri konuşuyoruz ama mesela dün basında yer aldı, önümde. Göç İdaresi Genel Müdürlüğünde bir uzman yardımcısı -az önce tam da Ünal Bey’in söylediği şey yani “Bizim kamu görevlilerimiz de gri pasaport kullanıyor.” dediği şey- gri pasaportla kaçmış, hakkında FETÖ soruşturması başlatılmış. Yani, bu pasaportun özellikle 15 Temmuz darbe girişiminin firarı sanıkları tarafından kullanılmış olma ihtimali var, bunun da üzerine gidilmesi lazım. Yani, biz bunu araştıralım dediğimizde, konuşalım dediğimizde sadece... Ki dikkatli de, az önce iktidar kanadından değerli mevkidaşlarımız da söyledi yani şu belediye, şu parti, bu parti değil ama gördüğüm kadarıyla iş belediyenin ötesine geçmiş olabilir. Tam tersine “kriminal” boyutu da var yani sadece insan kaçakçılığı... O da kriminal ama bu FETÖ darbesinde aktif görev almış olan ya da hazırlığında olan vesaire... Bir bölümü önceden kaçtı biliyorsunuz, bir bölümü sonradan kaçtı ama bu kaçışlarda bu pasaport kullanıldı mı? Mesela, benim elimde var işte, ismini söylemiyorum ama dün çıkan haber, göç uzmanı gri pasaportla kaçmış. Belki böyle onlarca var ya da daha fazla var; o yüzden önemli bu konu, o yüzden ele alınması lazım. Ben, Sayın Bakan Yardımcısına da, hani somut olarak tabii Hannover’deki 2 diplomat değil ama... Kaç heyet gitmiş geçen yıl ya da son beş yılda ya da ne kadarı elinde varsa? Kaç kişi gri pasaport kullanmış; bunların kaç bu tür heyet, kaç kamu görevlisi? Bu konuları bizimle paylaşacak bilgisi var mı bilmiyorum.

Tekrar teşekkür ediyorum.

BAŞKAN AKİF ÇAĞATAY KILIÇ – Teşekkür ediyorum.

Zaman açısından da bundan sonraki arkadaşlar hatırlatayım lütfen hızlı olalım.

Hasan Turan Bey, buyurun.

HASAN TURAN (İstanbul) – Başkanım, teşekkür ediyorum.

İkinci defa söz aldım, özür dilerim. İsmime de atıfta bulunarak konuşma yaptı Ünal Bey ve diğer arkadaşlar.

Şimdi, birincisi, şu gerçeğin altını çizelim: Ben burada meseleye iktidar veya muhalefet olarak yaklaşmıyorum şahsım adına. Bir yerde bir yanlış varsa, kim yapıyorsa yapsın, onun üzerine gidilmelidir. Bu meseleyi bir gazeteci bana gönderdi, daha kamuoyuna yansımadan İçişleri Bakanlığına, İçişleri Bakan Yardımcısına gönderen ve takip eden kişiyim. Daha kamuoyuna düşmeden, haberleştirilmeden duyum geldiğinde hemen bu mesele araştırılmalıdır, bu mesele hem ülkemizin itibarına zarar verilmesi hem pasaportu kıymetsizleştirmesi hem bundan sonra bu pasaportu alanların yurt dışına çıkmasına engel teşkil etmesi açısından çok mahzurlu bir şeydir diye dikkat çekmiş biriyim. Geçmişte kendim Meclis üyeliği yapmış, gri pasaportla yurt dışına çıkmış bir kardeşinizim. Dolayısıyla bu, devletin diplomatik pasaport mantığıyla geçici süreyle görevli olarak gördüğü kişiye verdiği bir itibardır. Dolayısıyla bu itibarın suistimal edilmesi bundan sonra itibar görmesinin sıkıntıya düşmesi anlamındadır ki ilgili birimlerin, ilgili bakanlıkların bu konuyla acilen ilgilenmesi gerekir. Buna kimsenin itirazı var mı? Yok. İçişleri Bakanlığı görevini yapıyor, yaptığını düşünüyoruz, ilgili soruşturmalar devam ediyor. Bir vali yardımcısı, ilgili müdür ve uzmanlar görevden uzaklaştırılmış. Teftiş yapılarak devam ediyor.

NURHAYAT ALTACA KAYIŞOĞLU (Bursa) – Siz hangi belediyeden bahsediyorsunuz?

HASAN TURAN (İstanbul) – Malatya’yla ilgili bahsediyorum ve diğer alanlarda da devam ediyor.

NURHAYAT ALTACA KAYIŞOĞLU (Bursa) – Bursa’da da var.

HASAN TURAN (İstanbul) – Tamam, devam ediyor. Bakın, Balıkesir, Adıyaman, Burdur, Yozgat, Urfa, Ordu ve şimdi Bursa da var.

MUSTAFA CANBEY (Balıkesir) – Gömeç Belediyesi var, CHP’nin.

HASAN TURAN (İstanbul) – Yani dolayısıyla hepsiyle ilgili çalışmalar devam ediyor. Biraz önce “Siyasal olarak yaklaşmayalım.” denildiği için şu belediye CHP’ydi, İYİ Parti’ydi, AK PARTİ’ydi diye altını çizmenin anlamı yok.

FİKRET ŞAHİN (Balıkesir) – “CHP’nin belediyesi.” filan işi sulandırarak.

HASAN TURAN (İstanbul) – Ha, işte ben de aynısını söylüyorum, o yüzden onu konuşmuyoruz.

(Uğultular)

BAŞKAN AKİF ÇAĞATAY KILIÇ – Arkadaşlar, gayet güzel giderken... Lütfen arkadaşlar.

HASAN TURAN (İstanbul) – Bakın, biraz önce bir şeyin altını çizdim. İkincisi, usulü hatırlatması burada konuşmayı sınırlandırmak olarak okumak da doğru değildir. Tam tersine, konuşmayı...

(Uğultular)

BAŞKAN AKİF ÇAĞATAY KILIÇ – Arkadaşlar, Hasan Bey şu anda konuşuyor.

MUSTAFA CANBEY (Balıkesir) – Hayır, “Açık konuşalım.” diyen sizsiniz. Yalan mı, doğru değil mi söyledim?

HASAN TURAN (İstanbul) – Mustafa Bey, ben konuşuyorum ama bakın, bana şey oluyor.

BAŞKAN AKİF ÇAĞATAY KILIÇ – Mustafa Bey, rica ediyorum.

HASAN TURAN (İstanbul) – Bakın, usul hatırlatması burada konuşmayı usulüne uygun yapalım anlamındadır. Yani Komisyon üyelerinin gündem ihdas ederek toplantı daveti... Bu İç Tüzük’e uygun değil anlamında söyledik. Yoksa bunun dışında biz İç Tüzük’ü kullanarak konuşmayı sınırlandıralım, kimsenin söz söylemesine müsaade etmeyelim anlamı çıkmaz buradan. “Bizim usulsüzlüğümüz usulsüzlüğümün de...” diye bir deyim vardı. Yani usule dikkat ederek, sistematize ederek nerede ne konuşacaksak hepsini konuşalım. Zaten partiden çok, dikkat ederseniz bu konuyu burada müzakere ediyoruz, bundan kaçınan yok. Söyleyecek söz varsa herkes eteğindeki ortaya koymalı ve söylemelidir. Demokrasi müzakere ve müşavere rejimidir, herkes düşüncelerini söyleyecek. Arkadaşlar diyor ki: “Genel Kurul bloke edildik.” Buna da katılmıyorum. Arkadaşlar, biz iktidar olarak oturuyoruz, daha çok muhalefet konuşuyor. Niye? Çünkü bizim görevimiz milletin bizden beklediği kanun tekliflerini icrada, hükûmette olan Hükûmetimize yardımcı olmak için çıkarmaktır, onları yapmaktır. Dolayısıyla her konuda konuşmalar oluyor, sürekli muhalefeti hatta gündemde olmayan konuların dışında gündem ihdas ederek onların konuşmalarını dinliyoruz. Dolayısıyla Parlamentoda konuşulmuyor, müşavere imkânı kalmadı, müzakere imkânı kalmadı demek Türkiye Büyük Millet Meclisine de bühtandır diye düşünüyorum.

Hepinizi saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN AKİF ÇAĞATAY KILIÇ – Teşekkür ederim Hasan Bey.

Haluk Hocam, buyurun.

AHMET HALUK KOÇ (Ankara) – Teşekkür ediyorum.

Sayın Başkan, Sayın Bakan Yardımcısı, bürokratlar, değerli arkadaşlar; ben bunu zaman zaman söylüyorum ama tekrar etmek babında değil; aranızda, şöyle bir bakıyorum, Parlamentodaki en kıdemli üyeyim.

Bir üzüntümü paylaşmak istiyorum, tabii, bu konuyla da doğrudan bağlantılı; hem bir güncel konunun ilgili olabileceği düşünülen bir Komisyon'da tartışılmaması ya da tartışılmasının ötelenmesi.

Değerli arkadaşlarım, Parlamento tümüyle -burada iktidar, muhalefet ayrımı yapmıyorum- Türkiye’de çok net bir şekilde irtifa kaybediyor yani milletin sorunlarının tartışıldığı bir alan olmaktan çıkıyor. Üzülerek söylüyorum, biz şu anda burada göstermelik olarak bulunuyoruz çünkü peş peşe çıkarılan yasalar, yapılan değişiklikler Parlamento’yu, ülkenin gündemindeki sorunları tartışma odağı olma yerinden süratle uzaklaştırıyor; bu üzüntü verici. Tabii ki iktidarın bazı konuları sınırlama, bazı konuları öteleme, bazı konuları tartıştırmama hakkı olabildiği gibi, muhalefetin de toplumu ön planda ilgilendiren, milleti ön planda ilgilendiren ana konularda Parlamento’yu komisyonlarıyla, Genel Kurul’uyla, denetim işleviyle -ne kadar kaldıysa tabii- çalışmaya davet etmesinin görevi olduğunu düşünüyoruz fakat bu görevler maalesef, bizlerin iradesiyle budanmış durumda. Bu, daha sonrasında ne olur? Ben bir dahaki dönem aday olmayacağım. Bundan sonrasında Parlamento nasıl bir süreç izler? Eğer bir değişiklik yapılmazsa ben çok karamsarım, bunu sizlerle paylaşmak istiyorum.

Yani konu mavi pasaport, gri pasaport -bazı arkadaşların dediği gibi- bunlarla ilgili değil bence, konu başka. Biz burada görevimizi yapmıyoruz, yapamıyoruz, işlevsiz hâle getirildik, tıp deyimiyle önkoid olduk.

Değerli arkadaşlarım, bunları tartışsınız, tartışmazsınız; yeni bir İşçileri Komisyonu’na ek bir şey yapılır, yapılmaz; soruşturma yürütülür, yürütülmez; adli boyutu şöyle gider, böyle gider. Türk milletini esas ilgilendiren temel konulardan birinin Dışişleri Komisyonunun ana gündemi olması lazım.

Türkiye Cumhuriyeti Parlamento’su mevcut hâliyle dün ortak bir açıklama yaptı Amerika Birleşik Devletleri mevcut Başkanının Türk milletini hakir gören açıklamalarıyla ilgili, densizlikleriyle ilgili. Şimdi, baktığımız zaman, Dışişleri Komisyonunu bu açıklama ve bu açıklamanın içeriğindeki süreçler ilgilendiriyor mu ilgilendirmiyor mu? Bence tam kalbindeyiz işin. Bakın, bu süreçlere 2006’da Amerika’da oluşturulan heyetlerde randevu alınan tüm kongre üyelerine ve tüm sivil toplum kuruluşlarına -Yahudi lobileri başta olmak üzere- giden heyetteki görev alan bir arkadaşınız olarak söylüyorum. Fransa’da 2 dönem, Sarkozy döneminde “Ermeni soykırımı yoktur.” demenin hapis cezasıyla cezalandırılma yasasının çıktığı gün Fransız Parlamento’sunda -kulaklarını çınlatıyorum- Onur Öymen, Şükrü Elekdağ ve Gülsün Bilgehan’la beraber beş günlük kulis çalışmasından sonra o Mecliste Türkiye için söylenene tanık olup ağlayan bir kardeşiniz olarak söylüyorum ve çıkışta orada toplanan insanların ana avrat küfrettiği bir arkadaşınız olarak izliyorum. Yine, aynı şekilde, Sayın Volkan Bozkır’ın Başkanlığında, Tahsin Burcuoğlu Paris Büyükelçisiyken, o dönemde oluşturulan heyette bir hafta Fransa’da kapı kapı gezen heyetin içindeki bir arkadaşınız olarak söylüyorum: Değerli arkadaşlarım, altımızdan halıyı çekiyorlar. Sayın Cumhurbaşkanının hangi saikle dozunun ayarlandığını bilmediğim konuşmasının tepki dozuyla geçirilecek bir olayla karşı karşıya değiliz. Bu 2 cümle önemlidir. Daha detayına girmek istemiyorum. Hangi saik sözünü herkes kendi meşrebine göre değerlendirebilir. Orada neyin konuşulduğu, neyin konuşulmadığı beni ilgilendirmiyor. Beni Türkiye Cumhuriyeti devletine ve Türk milletine karşı yapılan bu hasmane tutum ilgilendiriyor. Ben milletvekiliyim, sizler gibi. Bu, benim görevim, sorumluluğum. Ben bu çatı altında bunu irdelemeyecek isem, tartışmayacak isem -arkadaşın dediği gibi- gri olmuş, mavi olmuş ne olacak? Ana konu... Melekler erkek mi dişi mi? Oraya getiriyoruz işi. Varlık sebebimiz var, Türkiye Cumhuriyeti devletinin varlık sebebi var. Altımızdan halıyı çekiyorlar. Belki önümüzdeki kırk, elli, yüz sene içerisinde bizi çok farklı yerlere sürükleyecek olan bir yolun ilk taşını döşüyorlar. Değerli arkadaşlarım, bu, ciddi bir olay. Buna mutlaka... Bakın, Justin McCarthy, 24 Mart 2005... Türkiye Büyük Millet Meclisinde o zaman iki grup vardı: AK PARTİ ve Cumhuriyet Halk Partisi. İki partinin de ortaklaşa değerlendirmesiyle,

Sayın Şükrü Elekdağ'ın -kulaklarını çınlatıyorum buradan, emekleri yadsınmazdır- girişimiyle çok ciddi bir tavır alınmıştı ve süreç bütün dünyada tarihçilerin ve tarih komisyonlarının irdelemesine doğru çevrilmişti Parlamento iradesiyle. Peki ne oldu o sene içerisinde? Tekrar bu konu oradan çıkıp, o eksenden çıkıp tekrar Türkiye karşıtı bir siyasetin yoluna döşenmeye başladı. Bunları tartışalım ya! Bunları tartışmamız lazım ve Dışişleri Komisyonunun ana gündemi bu olması lazım!

Biraz duygusal davrandım, kusura bakmayın.

Teşekkür ederim Başkanım.

BAŞKAN AKİF ÇAĞATAY KILIÇ – Teşekkür ediyorum Haluk Hocam.

Duygusallığınızı anlıyorum. Zaten bu sözde Ermeni soykırımı konusuyla ilgili de bu gri pasaport başlığını kapattıktan sonra bir iki cümle söyleyecektim. Siz ön almış oldunuz.

Şimdi, Yavuz Bey uzun zamandır dinliyor.

Ahmet Bey sizin bir söz talebiniz var, kısa olursa çok minnettar olurum.

AHMET HAMDİ ÇAMLI (İstanbul) – Evet, teşekkür ediyorum.

Haluk Ağabey söylediği gibi biraz duygusal bir şey yaptı ama yani “göstermelik” “işlevsizlik” gibi şeylere ben katılmıyorum. Eski devirde değiliz yani, Cumhurbaşkanlığı hükümet sistemi diye bir sistem değişikliği yaşadı Türkiye. Neticede, işte, böyle görüyorsunuz, klasik bir davranış stili yaşıyoruz yani, efendime söyleyeyim. Allah selamet versin, ne diyelim.

Sistem değişti ve bu milletin işlerini gören, icrayı idare eden, ülkeyi idare eden, milletin desteğini almış bir insan, Cumhurbaşkanımız. Millet Meclisi de kendi üzerine düşen görevleri yerine getiriyor. Burada böyle bir işlevsizlik sözüne asla katılmıyorum. Bir de Cumhurbaşkanımızın bu Amerika'nın, Biden'ın Ermeni soykırımı yasasını tanımasıyla da bağlantılı olarak pasif bir tepki göstermiş olduğunu ifade etti. Buna da asla katılmıyorum. Amerika'ya karşı, diğer bir ifadeyle küresel emperyalizme karşı Erdoğan hükümetlerinin, AK PARTİ hükümetlerinin tutumu gayet açık, sarihtir. Hiç tefsire, tafsile de ihtiyaç duymaz.

Kendi o kadar açıktır ki kendileri açıkça ifade etmektedirler. Burada Hükûmete karşı yapılan girişimleri nasıl desteklediklerini, hem de kanlı, silahlı girişimleri nasıl desteklediklerini, emperyalizmle, Amerikan, Siyonizm güdümlü emperyalizmle senkronize olmadığı için, öyle düşündükleri için ülkenin idaresini, icrayı saf dışı etmekle alakalı nasıl çalışmalar yaptıklarını kendileri çok açık ifade ediyorlar, söylüyorlar yani. Bunları kalkıp işte, yok pasifti, aktifti... Biz görevimizi yerine getiriyoruz. Efendim, işte, Ermenistan'da, Mısır'da, efendim Libya'da, Akdeniz'de, efendim Türkiye icraatları, tutumları ortadadır. Bahsettiğimiz ülkenin bize karşı tutumları da ortadadır.

Ben de bunları tashih etmek istedim, teşekkür ediyorum.

BAŞKAN AKİF ÇAĞATAY KILIÇ – Teşekkür ediyorum.

AHMET HALUK KOÇ (Ankara) – Sayın Başkan, kişisel bir şey...

BAŞKAN AKİF ÇAĞATAY KILIÇ – Peki, Haluk Hocam. Kıdemli üye olmanız hasebiyle...

AHMET HALUK KOÇ (Ankara) – Estağfurullah, teşekkür ederim.

Benim sözlerimin Sayın Çamlı tarafından tashih edilecek hiçbir yönü yok, bunu zül sayarım.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN AKİF ÇAĞATAY KILIÇ – Sayın Çamlı var mı diyeceğiniz bir şey bu da şahsi bir şey olduğu için?

AHMET HAMDİ ÇAMLI (İstanbul) – Yok Sayın Başkan.

BAŞKAN AKİF ÇAĞATAY KILIÇ – Peki.

Teşekkür ederim.

Şimdi, Yunus Bey var.

YUNUS EMRE (İstanbul) – Sayın Bakan Yardımcısına bir soru soracağım sadece.

BAŞKAN AKİF ÇAĞATAY KILIÇ – Yavuz Beye mi soru soracaksınız?

Çok kısa olursa teşekkür ederim.

YUNUS EMRE (İstanbul) – Ya, önemli bir konu. Aslında yani bir özel oturum yaparsak bir gün, çok memnun oluruz, yani hepimiz tartışalım.

BAŞKAN AKİF ÇAĞATAY KILIÇ – Evet, yani onu diyeceğim.

YUNUS EMRE (İstanbul) – Ben sadece bir soru yöneltmek istiyorum. Şöyle: Ben basında olayı takip ederken... Tabii, aramızda Dışişleri Bakanlığımızın değerli mensupları var. Bakanlığımız, geçmişte ne yazık ki Bakanlık mensupları ASALA terörünün hedefi oldular, şehitler verdik. Önemli bir bahis ama ben şöyle bir soru sormak istiyorum Yavuz Bey’e, bilgisi dahilindeyse tabi. Şöyle: Bu 24 Nisan günü Biden’ın yaptığı açıklamadan önce Biden ile Sayın Cumhurbaşkanı arasında bir telefon görüşmesi olacağı haberleri geniş bir şekilde Batı basınında yer aldı. Yani bir kulis haberi olarak gazeteciler bunun, yani bir şekilde 23 Nisan, 22 Nisan gibi böyle bir görüşmenin gerçekleşeceğini, arkadaşından da böyle bir açıklamanın Biden tarafından yapılacağını belirttiler.

Yine, bizim tarafımızdan yine bu haberler içerisinde bazı temaslar yapılarak yani soykırım sözcüğü yerine başka sözcüklerin kullanılması gibi birtakım girişimlerin de yapıldığı söylendi. Ama esas sorum şu: Sayın Cumhurbaşkanlığı Sözcüsü İbrahim Kalın ile Amerikan Ulusal Güvenlik Danışmanı Sullivan arasında bu görüşmeyle ilgili, yani Erdoğan-Biden görüşmesiyle ilgili birtakım ön görüşmeler yapıldığı ve tabii, yine bilemiyorum, “Sayın Çavuşoğlu ile Amerikan Dışişleri Bakanı Blinken arasında görüşmeler yapıldı.” haberleri yer aldı. Benim sorum şudur: Bu görüşmeler de yapıldıysa eğer basında yer aldığı şekliyle, Biden’ın 24 Nisanda soykırım ifadesini içeren bir açıklaması olacağı konusu gündeme gelmiş midir? Ben bu soruyu sormak istiyorum.

Teşekkürler.

BAŞKAN AKİF ÇAĞATAY KILIÇ – Peki.

Oğuz Bey...

Bir şey diyeceğim yalnız arkadaşlar, bakın..

KAMİL AYDIN (Erzurum) – Sayın Başkan, farklı bir yere gidiyor, gündemden kopuyoruz ve ramazan ayındayız, ortamımız burası.

BAŞKAN AKİF ÇAĞATAY KILIÇ – Şimdi şunu söyleyeceğim Kamil Hocam müsaadenizle, çok kısa şey yapalım Oğuz Bey lütfen.

Yavuz Bey, çok uzun zamandır burada, gündemimizde zannedersen neyi konuşmak istediğimizi konuştuk. Lütfen, bu noktada şey yapalım ki benim de bir ekleyeceğim olacak sonra.

OĞUZ KAAN SALICI (İstanbul) – Sayın Başkanım, bu konuyu ayrı bir gündemle konuşmak lazım.

KAMİL AYDIN (Erzurum) – Tabii, tabii.

OĞUZ KAAN SALICI (İstanbul) – Bu konu böyle geçirilecek, kısa bir süre içinde ele alınacak ya da böyle birer cümleyle ifade edilebilecek bir konu değil, yetmiş, seksen yıllık bir mücadelenin diplomatik açıdan akamete uğraması söz konusu.

KAMİL AYDIN (Erzurum) – Başka şeyleri konuşmakla olmuyor. Herkesin bu konuda bildiği fazla, uyguladığı fazla.

OĞUZ KAAAN SALICI (İstanbul) – Tabii, tabii.

Herkes kendi görüşünü ifade edebilmeli.

KAMİL AYDIN (Erzurum) – Konuşamıyoruz yani, bugün ne yapıldı? Bugün kim ne yaptı?

OĞUZ KAAAN SALICI (İstanbul) – Evet, ben de konuşamıyorum şu anda Sayın Aydın.

Şimdi, benim Sayın Bakan Yardımcısına sormak istediğim şey şu: Şimdi, bu gerçekten uzun bir siyasi mücadele, diplomatik mücadele, yani işin içinde... Hani, ben detaylandırmayayım vakit kalmadığı için ama ASALA terör örgütü tarafından şehit edilen diplomatlarımız da var ya da farklı siyasi partilerin hükümet ettiği dönemlerde yapılmış olan bir mücadele var. Dolayısıyla onu genel çerçevesi içinde düşünelim. Bu son Biden'ın "soykırım" ifadesini kullanması sürecinde nasıl bir çalışma yapıldı engelleme açısından? Daha önceki süreçlerde yapılanlar artık kamuoyuna mal olmuş şeyler ama bu son süreç daha yeni yaşandığı için bu konuyla ilgili siyasi ya da Dışişleri Bakanlığı üzerinden ne tür bir engelleme girişiminde bulunuldu?

BAŞKAN AKİF ÇAĞATAY KILIÇ – Teşekkür ediyorum.

Asuman Hanım...

ASUMAN ERDOĞAN (Ankara) – Başkanım, ben de konuşmadan edemeyeceğim çünkü kıdemsiz bir milletvekiliyim belki ama...

BAŞKAN AKİF ÇAĞATAY KILIÇ – Onu kıdemli kıdemsiz değil, biz hepimizin ve hepinizin bu noktadaki değerini teslim ediyoruz.

ASUMAN ERDOĞAN (Ankara) – Espri yaptım ama. Şimdi, Haluk Hocam "İşte tartışmıyoruz, işte, Türkiye'nin gündemi tartışılmıyor." deyip kendisi çıktı ama... Tutup da bir başka vekilimize böyle tepedenci bir yaklaşımla yani bunları nasıl aynı yere getirebiliyoruz? Burada arkadaşları var, CHP'li vekil arkadaşlarımız var. İnsanın aklı almıyor. Belki de... Sadece şunu söylemek istiyorum: İlk dönemim ama Mecliste bu kadar özgürce tartışma ortamının olduğu bir ortamda bile bunları söylemek... Yani bize hiç sıra gelmiyor o kadar farklı şeyler konuşuluyor ki konuşulan yasalar dışında bir sürü şey konuşulup gidiliyor. Bunu kısaca söylemek istedim.

Bir de çok şey değişmiş gibi anlatılıyor; ben asıl CHP'nin kendi içine bakıp nelerin değiştiğini... Yani gençlerine ne anlatıyor Ermeni soykırımı meselesiyle ilgili? Ben çok merak ediyorum. Hakikaten önce kendinize bakın nelerin değiştiğiyle ilgili. (Gürültüler)

BAŞKAN AKİF ÇAĞATAY KILIÇ – Şimdi, bir dakika arkadaşlar. Bir saniye. Arkadaşlar, lütfen!

FİKRET ŞAHİN (Balıkesir) – O kadar sığ, o kadar sığ bir düşünce ki.

YUNUS EMRE (İstanbul) – Ama Sayın Başkan, biz siyasi bir değerlendirme yapmadık.

OĞUZ KAAAN SALICI (İstanbul) – Şu süreci torpillemekten başka bir şey değil hanımefendinin yaptığı. Gerçekten kıdeme ihtiyacınız olduğu ortada.

YUNUS EMRE (İstanbul) – Sayın Başkan, sadece soru sorduk yani bu.

BAŞKAN AKİF ÇAĞATAY KILIÇ – Şimdi, arkadaşlar...

Şimdi, bir saniye arkadaşlar, şahsi kelimeler kullanmayalım lütfen.

Şu anda söz bende. Lütfen herkes bu noktada saygı gösterirse sevinirim.

Değerli arkadaşlar, şu anda saat ikiye on var. Bu salonda saat iki buçukta AB Uyum Komisyonunun toplantısı olacak. Bir on beş yirmi dakika öncesinde de salonu boşaltmamız gerekiyor. Yavuz Bey, aşağı yukarı bir saat yirmi dakikadır sabırla dinliyor. Şu anda önümde Komisyon üyemiz olan Mustafa Bey, Hasan Turhan Bey'in söz talebi var. Şimdi, bu noktada Aydın Bey'in de bir talebi oldu. 3 Komisyon üyemizin söz talebi var, 2 Komisyon üyesi olmayan arkadaşımızın söz talebi var. Saat şu anda... Yavuz Bey, sizin bu noktada yöneltilen eleştiri ve sorulara vermek istediğiniz cevaplar konusunda aşağı yukarı ne kadar vakte ihtiyacınız var? Ona göre bir toparlama yapacağım çünkü.

DIŞİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI YAVUZ SELİM KIRAN – Ben beş dakikada toparlayabilirim.

BAŞKAN AKİF ÇAĞATAY KILIÇ – Peki, şu anda saat 13.52. Saat 14 itibarıyla söz verme işlemini bitirip Yavuz Bey'e söz vereceğim.

Bir de ben en son bir şey söyleyeceğim. Böylece kapatmış olalım.

Tekrarlıyorum, Mustafa Bey, Hasan Turan Bey, Aydın Sezgin Bey ve 2 Komisyon üyesi olmayan arkadaşımız. Sizlerden de ricam lütfen herhangi bir şekilde şu andan itibaren lütfen şahsi hiçbir şey dile getirmeden konuya yönelik olarak veya dile getirmek istediğiniz bir konu varsa çok kısa rica edeyim. Saat ikide müzakereyi kapatacağım.

Teşekkür ediyorum.

HİŞYAR ÖZSOY (Diyarbakır) – Sıraşına göre yapılıyor ama Aydın Bey henüz konuşmadı. Onu da gözetirseniz çünkü çıkacağız ben merak da ediyorum.

BAŞKAN AKİF ÇAĞATAY KILIÇ – Zaten şu anda dedim ben ikide bitiriyorum. Dolayısıyla Aydın Bey'e söz gelecek. Onda sıkıntı yok.

Evet, Mustafa Bey...

MUSTAFA CANBEY (Balıkesir) – Tekrar söz aldığım için kusura bakmayın ama. Ben özellikle az önce biraz sesimi de yükselttim hazırandan onun için de tekrar özür diliyorum.

Aslında söylemek istediğim şey, karşı tarafın söylediğinden farklı bir şey değil yani Cumhuriyet Halk Partili arkadaşlarımızın söylediğinden farklı bir şey değil. Oradaki bir milletvekili arkadaşınız belediye ismi zikrettikten sonra ben de aynı şekilde CHP'li bir belediyenin ismini zikrettim. Amacım şuydu: Yani bu meseleyi konuşacaksa "Bu mesele parti meselesi değil." demişti Hasan Bey. Aslında niyetim ona katkı vermektir, katkı sunmaktır. Fakat şimdi, Cumhuriyet Halk Partili arkadaşlarımızdan yani hassaten şunu ben de rica ediyorum: Böyle çok demokrasiden, tartışma kültüründen bahsedip sonra da oradan laf atarak benim söylediğim sözü torpillediği zaman arkadaşımız; ister istemez, tartışmada sorun oluyor. Herkes burada kendi fikrini ifade ediyor, kendi düşüncesini söylüyor. Birimizi yüksek görme ya da küçük görme gibi bir durum da burada söz konusu olamaz. Her Komisyon üyesinin bir kere saygı göstermesi gerekiyor. Komisyon üyesi olmayan arkadaşların da bu Komisyonun bir işleyişi var, süreci var; ona uyum göstermesi, dikkat etmesi önemlidir diye düşünüyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN AKİF ÇAĞATAY KILIÇ – Teşekkür ederim sözlerinizi açıkladığınız için.

Hasan Bey, rica ediyorum çok kısa. Aydın Bey'e de söz hakkı verelim.

HASAN TURAN (İstanbul) – Şimdi, biraz önce konuyu atladım ama çok da gündeme gelmemiştii o yüzden bir şey söylemedim burada.

Özellikle biraz önce Asuman Hanım için muhalefetteki arkadaşların söylediği tam da "torpillemek" anlamına geldiği için siyasallaştırarak konuşmak istemedim, yoksa hepimizin söyleyeceği şey var. Haluk Bey -ama biraz önce gitti kendisi, gıyabında bir şey söylemeyeceğim- "pasif davranıldığını"

söyledi. Bu beni ilgilendirir siyaseten. Siz de benim yerimde olsanız sizi de ilgilendirir. Dolayısıyla “Cumhurbaşkanımızın ülke adına pasif davrandığını” söylediğiniz zaman siyasal bir eleştiri yapmış oluyorsunuz. Benim de bunun cevabını vermekten daha doğal bir hakkım olamaz. Dün bu konuyla ilgili kendim, şahsen basın toplantı salonunda basın toplantımı yaptım ve görüşlerimi belirttim. Yani “Ermenilere soykırım yapıldığı” safatasını Biden’ın söylemesini bütünüyle reddettiğimizi ben kendi adıma ifade ettim. Ülkemin, Sayın Cumhurbaşkanımız başta olmak üzere yardımcıları, sözcüleri, parti sözcülerimiz, ilgili bakanımız, bakanlıklarımız, bütün milletvekillerimiz, bütün bir camiamız iki gündür ayakta, dünyayı ayağa kaldıracak şekilde her yere sözünü en şiddetli bir şekilde söylüyor. Herhâlde şu çok açıklayıcı olsa gerektir, “Amerika soykırım arıyorsa kendisine ve kendi tarihine baksın.” cümlesinden daha etkili bir cümle olamaz. Bunu biz söyledik, Cumhurbaşkanımız söyledi, daha ne söyleyeceğiz? Ne söylememiz lazım? Ha, “Arkadaşlar, toplumuzu tüfeğimizi alalım, ABD’ye savaşa gidelim.” diyorsanız, onu değerlendirelim, tartışalım.

AHMET BERAT ÇONKAR (İstanbul) – Korkarlar.

HASAN TURAN (İstanbul) – Ama şunu yapmıyorsunuz: Bakın, biraz tartışıyoruz ülkelerle “Efendim, bir tane dostumuz kalmadı, herkesle ilişkiyi bozuyor.” diyorsunuz yani tırnak içerisinde Nasreddin Hoca’nın eşek hikâyesi gibi. Birazcık diplomatik bir nezaket içerisinde söyleyeceğimiz söz söyleyiyoruz, bu sefer de niye hafif tonda oldu diye suçluyorsunuz. Hangisini yapmamızı öneriyorsunuz, ne yapmamız gerekir yani?

FİKRET ŞAHİN (Balıkesir) – S-400’leri aktive edin.

HASAN TURAN (İstanbul) – S-400’leri... Bakın, arkadaşlar, işte, siyasallaştırma budur.

FİKRET ŞAHİN (Balıkesir) – S-400’leri aktive edin. En güzel cevap budur.

BAŞKAN AKİF ÇAĞATAY KILIÇ – Hasan Bey, Hasan Bey...

Komisyon üyesi arkadaşlarımızla bırakalım.

HASAN TURAN (İstanbul) – Değerli arkadaşlar, son cümlem şu: Ayinesi iştir kişinin, lafa bakılmaz. 2013 yılından beri bu ülkeye ABD’nin uygulamış olduğu ekonomik, siyasi, kültürel, askerî her alandaki baskının sebebi Türkiye’nin ABD’nin karşısında Cumhurbaşkanlığımızın ve Cumhuriyetimizin liderliğinde dimdik durmasıdır. Yoksa biz lafla değil... ABD “Girme.” dedi, “Fırat Kalkanını yapma, Suriye’ye girme.” Türkiye o gün girdi ve bu onun yüz yıllık hesabını bozdu, koridorunu bozdu. İsrail ile Irak’a uzatılmak istenen koridoru bozdu. Azerbaycan’da kınadı, Libya’da aynı, Doğu Akdeniz’de aynı; her dediğinin tersini yaptı. Dolayısıyla muhalefetten beklentimiz burada Türkiye Cumhuriyeti’nin ali menfaatleri doğrultusunda hükûmetin yanında durmaktır. Hükûmete... Biden eleştirirken bizi oradan, muhalefetin de bu taraftan eleştirmesi istesenez de istemesenez de sizi aynı duruma getirmektedir.

FİKRET ŞAHİN (Balıkesir) – Ne alakası var ya, ne alakası var!

OĞUZ KAAAN SALICI (İstanbul) – Siyasi nezaket gösterdiğimiz için...

BAŞKAN AKİF ÇAĞATAY KILIÇ – Hasan Bey, hadi tamamlayalım.

HASAN TURAN (İstanbul) – O zaman Biden’e söyleyin, bize niye söylüyorsunuz. Az söylediniz, çok söylediniz.

OĞUZ KAAAN SALICI (İstanbul) – “Vakit sınırı var.” diyor Sayın Başkan.

BAŞKAN AKİF ÇAĞATAY KILIÇ – Hasan Bey, sözleri toparlayalım lütfen, tamam.

HASAN TURAN (İstanbul) – Saygılar sunuyorum.

YUNUS EMRE (İstanbul) – Cevap hakkı doğdu, biz cevap verelim. Sabaha kadar...

BAŞKAN AKİF ÇAĞATAY KILIÇ – Teşekkür ediyorum. Arkadaşlar, Haluk Hocanın... (Gürültüler)

Hasan Bey, bir saniye.

Arkadaşlar, lütfen rica ediyorum. Bakın, ben Haluk Hoca'ya hiç müdahale etmedim, çok da güzel bir konuşma yaptı. Cumhurbaşkanımızı, partimizi itham eden sözlerde bulundu ama ben...(Gürültüler)

BAŞKAN AKİF ÇAĞATAY KILIÇ – Tamam, olabilir konuşuruz.

Şimdi, bakın, sözü ben Aydın Bey'e veriyorum, lütfen.

HİŞYAR ÖZSOY (Diyarbakır) – Hiç söz almadı.

BAŞKAN AKİF ÇAĞATAY KILIÇ – Aydın Bey, hiç söz almadı, ben Aydın Bey'e...

Aydın Bey, bir diplomat görüşüyle konuyu şöyle bir toparlarsanız sevinirim.

AYDIN ADNAN SEZGİN (Aydın) – Sayın Başkan, teşekkür ediyorum.

Şimdi, bu Komisyonun her bir üyesi Türkiye'nin uluslararası ilişkileri, dış itibarı, dış sorunları hakkında -ki pasaport da bunlardan biridir elbette- önemli gördüğü konuyu elbette gündeme getirecektir. Bu bizim olağan toplantılarımız sırasında gerçekleştirilebileceği gibi olağanüstü toplantı talebi çerçevesinde de ifade edilebilir. Çok duygusal bir süreçteyiz, onun için belki Cumhurbaşkanı çoğunluğunu oluşturan partilere mensup arkadaşlarda aşırı bir hassasiyet gözlemliyorum. Burada Sayın Cumhurbaşkanının Biden'a cevaben yaptığı açıklamada daha kuvvetli ifadeler kullanmasının talep edilmesi "Keşke daha kuvvetli ifadeler kullansaydı." denmesi gayet doğal görülmesi gereken bir talep. Bu talep aynı zamanda başka bir taleple de müsavi yani eş anlamlı. Şu manada eş anlamlı: Sayın Cumhurbaşkanının, yaptığı açıklamada karşı tarafın açıklamasının, Biden'ın açıklamasının tesirine cevap verecek tedbirleri de ifade etmesi bekleniyordu, bunu yapmadı. Büyüyen tepki bununla bağlantılı, bu beklentinin karşılanmamasıyla bağlantılı.

Şimdi, ben tabiatıyla bu Biden'ın ifadelerinin, kabul edilemez ifadelerinin bugünkü toplantımız sırasında tartışılmasının tüketilmesi gibi bir sonuca varmayalım diyorum. Türkiye'yi her açıdan etkileyen ve muhtelif alanlarda sonuçları olabilecek bu konunun -madem aktif olmasını istiyoruz, aktif bir karşılık silsilesi içine girmemiz bekleniyor- Dışişleri Komisyonu olarak enine boyuna görüşülmesi gerektiği kanaatindeyim. Sayın Başkan, sizin de bu yönde bir girişimde bulunmanızı, bir çağrı yapmanızı hassaten bekliyoruz.

Diğer bir konuya değinmek istiyorum. Bu sürekli bir şekilde Cumhurbaşkanlığı çoğunluğunu oluşturan partilerdeki arkadaşların söyleminde ağırlık kazanıyor. Sürekli olarak şu veya bu kriz vesilesiyle muhalefetin davranışının ne olması gerektiğine dair kuvvetli söylemler içine giriyorlar, bunun ben demokrasi kültürüyle ve Meclisin var olma nedeniyle bağdaştırılamayacağını düşünüyorum.

Çok teşekkür ederim.

BAŞKAN AKİF ÇAĞATAY KILIÇ – Teşekkür ederim Aydın Bey.

Şimdi, 2 Komisyon üyesi olmayan arkadaşımızın söz talebi var.

SİBEL ÖZDEMİR (İstanbul) – İsterseniz Bakan Yardımcımız konuşsun.

BAŞKAN AKİF ÇAĞATAY KILIÇ – Sizlerden ricam... Zannedersem Mustafa Bey'in söylediğiyle ilgili bir şey söyleyecektiniz, o zaman basmıştınız, Mustafa Bey açıklık getirdi sözlerine.

FİKRET ŞAHİN (Balıkesir) – Ben bir dakikalık çok kısa bir şey söyleyeceğim.

BAŞKAN AKİF ÇAĞATAY KILIÇ – O zaman müsaadenizle ben sizden önce Yavuz Bey'e söz vermek istiyorum, eğer Yavuz Bey'e bir sorunuz yoksa.

SİBEL ÖZDEMİR (İstanbul) – Lütfen, tamam.

BAŞKAN AKİF ÇAĞATAY KILIÇ – Çünkü çok beklettik kendisini, en son ben de bir şeyler ekleyeceğim.

Yavuz Bey, buyurun.

DIŞİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI YAVUZ SELİM KIRAN – Çok teşekkür ederim Sayın Başkanım, değerli Komisyon üyelerimiz; tabii, özellikle gri pasaport konusunda dile getirilen hususlarla ilgili hem gri pasaport kullanımının suistimal edilmesi bazı belediyeler tarafından hem de kamuoyuna yansıyan 2 personelimizle ilgili iddialar bağlamında yürüten hem adli hem idari süreçlerden dolayı burada söyleyeceğim her sözün hassasiyet teşkil etmesi sebebiyle süreçleri de baltalamamak adına kelimelerimi özenle seçmeye dikkat edeceğim.

Öncelikle, tabii, gri pasaport verilmesiyle ilgili Bakanlığımızın herhangi bir görev ve sorumluluğu olmadığını. Burada Sayın Ünal Çeviköz'ün ifade ettiği 35'inci madde Pasaport Kanunu'nda evet geçmişte vardı ama şuan mülga bir kanun. Sadece Ek 2'nci maddesinde Pasaport Kanunu'nun gri pasaport düzenlenmesiyle ilgili yönetmeliğin hazırlanmasında Bakanlığımızla ve Maliye Bakanlığımızla istişareli bir şekilde bu sürecin yönetilmesi ama icranın bu konuda tamamen İçişleri Bakanlığında olduğunu ifade etmek isterim.

Tabii, İçişleri Bakanlığımız bu durum tespitinden sonra son derece net bir tavır ortaya koydu gerek Sayın İçişleri Bakanımız gerek Bakanlık yetkililerimiz bu konuyla ilgili Bakanlık nezdinde yürütülen soruşturmayla ilgili birtakım tedbirler aldılar, birtakım açıklamalar yaptılar, bu tedbirleri biz de yakından takip ediyoruz ve özellikle bizi ilgilendiren boyutuyla değerli milletvekillerimizin özellikle itibar boyutuyla ilgili dile getirdiği kaygıları gidermek adına biz de bu süreçlerle ilgili muhataplarımıza son derece net, şeffaf bilgileri paylaşıyoruz, bunu özellikle ifade etmek isterim ve biz bütün tespitlerimiz doğrultusunda, biz de kamuoyundan ve İçişleri Bakanlığımızdan bilgiler nispetinde muhataplarımıza her fırsatta şunu söylüyoruz: Gri pasaportu suistimal ederek ülkenize gelmiş bu kişiler irtica başvurusu yaptığı takdirde kesinlikle kabul etmeyin ve biz bunların hepsini ülkemize kabul etmeye hazırız ve iadelerini bekliyoruz şeklinde son derece net bir tavrımız ve tutumumuz var ve bu tutumumuzdan da Almanya başta olmak üzere -ki Almanya, Alman basınında daha çok bu iddiaların yansmasıyla birlikte- Alman Dışişleri Bakanlığı nezdinde ve ülkemizdeki Alman Büyükelçiliği nezdinde de yakın temaslarımız devam etmekte ve şunu özellikle Komisyonumuzla paylaşmak isterim ki: Almanya hem Dışişleri Bakanlığı nezdinde hem de Türkiye'deki Alman Büyükelçiliği nezdinde, Türkiye'de bu işin dikkatle ve titizlikle ele alınmasından duyduğu memnuniyeti ifade etmiş ve bu konuda da biz de her zaman bundan sonra da aynı hassasiyetle, şeffaflıkla bu bilgileri muhataplarımızla paylaşmaya devam edeceğimizi ifade etmiş durumdayız. Yani bu konuda ülkemizin gösterdiği, Hükûmetimizin gösterdiği kararlılık ve işin üzerine ciddiyetle gitmesi, ilgili ülkeler nezdinde de özellikle, açıklıkla memnuniyet teşkil eden bir durum hâline gelmiştir, bunu özellikle paylaşmak isterim. Tekrar ediyorum, Bakanlığımızın bu konuda gri pasaport düzenlenmesiyle ilgili herhangi bir görevi veya rolü bulunmamaktadır ve İçişleri Bakanlığımız nezdinde yürütülen soruşturma sonuçlarının ve süreçlerinin de ilgili ülkeler nezdinde şeffaflıkla ele alınması konusunda ilgili temsilciliklerimiz ve Bakanlığımız her türlü bilgiyi anında muhataplarımızla zamanlıca paylaşmaktadır, paylaşmaya devam edecektir.

Tabii, bunun Bakanlığımızı ilgilendiren bir diğer boyutuyla ilgili burada özellikle şunu da vurgulamak isterim ki: Almanya'nın, Almanya tarafının özellikle bize ifade ettiği husus burada birtakım kaygılar dile getirilirken ileride bu pasaportlara vize konulması tehlikesinin de beraberinde geleceğine yönelik birtakım kaygılar ifade etti. Bu aşamada gerçekten Almanya tarafı çok net şekilde böyle bir durumun söz konusu olmadığını da bizlerle paylaştı. Bununla bağlantılı olarak 2

personelimiz, Hannover Başkonsolosluğumuzda... Açıkçası şuna eminim, şu an Komisyonumuzu teşrif eden bütün milletvekillerimize, bu personellerimiz tarafından konunun intikal ettirildiğine eminim. Sadece milletvekillerimize değil pek çok platformda, bu 2 personelin hiçbir şekilde kamu göreviyle bağdaşmayacak şekilde son derece kapsamlı, mesnetsiz ve açıkçası usulen de hiçbir şekilde uygun olmayacak şekilde bütün mecraları bu konuda harekete geçirdiğinin farkındayız. Sayın Bakanımızın, şahsımın ve pek çok çalışma arkadaşımın da itham edildiği pek çok dilekçelerin ilgili kurumlarımıza verildiğini görüyoruz. Aslında, usulen baktığımızda dahi bu personellerin çalışma disiplini ve düzeni açısından ne kadar uyumlu oldukları konusunda da çok açık bir tablo söz konusu. Tabii, biz bu 2 personelimizle ilgili geçtiğimiz yıl misyon düzenini bozan tutum ve davranışlarından dolayı -sadece 2 personelimiz değil söz konusu, 3 personel, Hannover Başkonsolosluğumuzda çalışan 3 muavin konsolosumuzla ilgili- bir disiplin soruşturması başlatmıştık ki bu disiplin soruşturmasının ve disiplin soruşturması sonucunda aldığımız kararın ve bu kararlar birlikte Cumhurbaşkanlığı kararnamesiyle bu 3 muavin konsolosun da merkeze çekilmesinin gri pasaport konusuyla sebep, konu ve zamanlama bakımından da hiçbir alakası, hiçbir ilişkisi bulunmamaktadır. Tamamen bu personellerimizin misyon düzenini bozan davranışlarından dolayı ki disiplin soruşturması -burada Bakanlığımızda görev yapmış saygın büyükelçilerimiz de var- istisnai olarak başvuru bir yöntemdir. Bu yöntemle başvurmak zorunda kaldık. Bu yöntemle başvurduktan sonra da disiplin soruşturması sonucunda bu personellerin gerek disiplin soruşturması sonucunda aldıkları uyarma cezası gerekse bundan sonra Hannover gibi çok önemli bir merkezde çalışmaları aksatacağı düşüncesiyle Sayın Bakanımızın tensipleri ve Cumhurbaşkanlığı Kararnamesiyle de tekrar ediyorum, üç personel, üç muavin konsolosla merkeze çekildi ve bu üç muavin konsolostan biri 15 Martta ki her üçüne de merkeze başlaması gerektiği talimatı çekilmişti. Bu üç personelden bir şu anda merkezde göreve başlamış durumda ama bu iki personel şu anda depresyon gerekçesiyle rapor almak suretiyle burada görev sürelerini uzatmaya yönelik birtakım çaba gayret içindeler. Konunun özü budur ki bu personellerimizle ilgili işledikleri tespit ettiğimiz farklı eylem ve davranışlar sebebiyle de hem idari hem adli süreçler bulunmaktadır. Bunu Komisyonumuzla özellikle paylaşmak isterim ki kamuoyuna, basına ve basın mensuplarına da fazlasıyla konuştuğumuzu biliyoruz.

Kendi sosyal medya mecralarından kendilerini mağdur göstermek adına yazıldığını anladığımız bu hikâyeye inandırmak suretiyle bir çaba içinde olduklarını anlıyoruz. Kendi sosyal medya hesaplarından bu tür şeyler paylaşmaları da tırnak içinde söylüyorum “Ne kadar bir diplomat davranışdır?” Komisyonun takdirine bırakıyorum. Tabii ki buradan yurt dışına giden her heyetimizle ilgili bize intikal ettiği takdirde biz ilgili misyonlarımızı bilgilendiriyoruz.

Burada gri pasaport konusunda milletvekillerimizden bu konuyu dile getirenler oldu. Yani bu gri pasaport bağlamında kamuoyuna yansıyan belediyelerle ilgili Bakanlığımıza intikal eden sadece Malatya Yeşilyurt Belediyesinin Malatya Valiliği aracılığıyla Bakanlığımıza gönderdiği yazı. Bir kültür projesi olduğu hasebiyle Kültür Dairemiz, bu yazıyı aynen hiçbir şekilde bir talimat olarak değil, bir bilgilendirme olarak Hannover Başkonsolosluğumuza iletmıştır. Hannover Başkonsolosluğumuz da yurt dışına gelen her heyet gibi, her resmî heyet gibi ki Malatya Valiliği bu yazıyı yazdığı için bizim muhatabımızda burada hem Malatya Valiliği hem Yeşilyurt Belediyesi, bu yazıyı Hannover Başkonsolosluğumuza yanlış hatırlamıyorsam 10 Eylül 2020 tarihinde ilettik ve Hannover Başkonsolosluğumuz da bu heyetin ziyaret planıyla ilgili iletişime geçtiğinde birtakım iletişim zorlukları da yaşadı. Burada resmî olarak Bakanlığımıza intikal eden bu bütün kamuoyuna yansıyan belediyelerle ilgili tek bilgi Malatya Valiliği aracılığıyla Bakanlığımıza ulaştırılan bilgilendirme yazısıdır. Daha sonra heyetin akıbetiyle ilgili tabii ki bizim Hannover Başkonsolosluğu olarak bir inceleme, tespit, soruşturma gibi bir vazifemiz ve görevimiz ve imkânımız da bulunmamaktadır. Basına yansıyan diğer

belediyelerle ilgili Bakanlığımıza ulaşan başka bir yazı veya bilgilendirme de söz konusu olmamıştır. Bu konuyu bu şekilde bilmiyorum, açıklıkla ifade edebildim mi? İlave sorular olursa da her zaman cevaplamaya hazır olduğumuzu ifade etmek isterim.

Tabii, 1915 olaylarıyla ilgili ABD Başkanının açıklaması sonrası Milletvekilimiz Hasan Bey'in de ifade ettiği gibi bu konuda Türkiye'de aslında topyekûn bir şekilde milletvekillerimiz, STK'lerimiz, bütün ilgili mercilerimiz, Bakanlığımız, Cumhurbaşkanımız... Öncesinde ve sonrasında aslında bu konuda gerekli uyarıları her düzeyde muhataplarımıza yaptık. 23 Nisan tarihinde -Yunus Emre Bey'in sorusuna cevaben söylüyorum- ABD Başkanı Biden'in, Cumhurbaşkanımıza telefon görüşmesinde de Sayın Cumhurbaşkanımız ABD'yle gündemimizi teşkil eden pek çok konudaki hassasiyetimiz gibi bu konudaki hassasiyetimizi de ifade etmişti. Sayın Bakanımız, muhatapı Blinken'la, Cumhurbaşkanlığı Sözcümüz Sayın Kalın, muhatapı Sullivan'la ve pek çok düzeyde yine, Washington Büyükelçiliğimiz her düzeyde bu konuda her yıl olduğu gibi gerekli uyarılarda bulunmuş ve bu sözcüğü kullanması sonrasında da maalesef Bakanlığımız hemen çok net bir tepki ortaya koymuştur. Sayın Bakanımızın sosyal medyadan paylaştığı mesaj çok nettir. Sayın Cumhurbaşkanımızın, Kabine toplantısı sonrası bütün tarihsel gerçekliğiyle bu konuyu detaylıca açıklayıp güçlü bir şekilde bu tavrı net bir şekilde kınamıştır. Tabii, Yunus Emre Bey'in sorusuna ilaveten 23 Nisan öncesi başka temaslar oldu mu? Bizim, ABD'li muhataplarımızla her düzeyde, her dönem ve her konuyla dönemsel görüşmelerimiz tabii ki olmakta. 23 Nisanda Biden'la Cumhurbaşkanımızın görüşmesi sonrası da Sayın Kalın'ın, Sullivan'la; Sayın Bakanımızın da Blinken'la telefon görüşmeleri olmuştur. ABD Başkanı Biden'la, Sayın Cumhurbaşkanımızın görüşmesi sonrası içeriğine dair de Yunus Emre Bey'in soruları olmuştur. Bu içeriğe dair hem Cumhurbaşkanlığı İletişim Başkanlığımız hem de Beyaz Saray bu konuda gerekli yazılı açıklamaları yapmıştır ve bu yazılı açıklamalarda da şu özellikle vurgulanmıştır: Önümüzdeki haziran ayında NATO Zirvesi kapsamında ABD Başkanıyla Sayın Cumhurbaşkanımızın yapacağı görüşme bundan sonraki eylem planı ve hareket tarzımız açısından da ABD'yle ilişkilerimizin gündeminde yer alan pek çok konuyla ilgili belirleyici olacaktır, bunu özellikle ifade isterim. Keza, dün Türkiye Büyük Millet Meclisimizin Genel Kurulunda alınan teklif ve karar metni de son derece net bir şekilde önemli bir mesaj olmuştur. Bundan dolayı da Parlamentomuza müteşekkildir.

Çok teşekkür ederim Sayın Başkanım.

BAŞKAN AKİF ÇAĞATAY KILIÇ – Teşekkür ediyorum Yavuz Bey.

Zaman durumunu da göz önünde bulundurarak arkadaşların da herhangi bir söz talebi olmadığı için...

Peki...

Şimdi, değerli arkadaşlar, yaptığımız görüşmeler sonunda şunu görüyoruz ki ülkemizin ve milletimizin bu noktada temsili, itibarı konusunda hepimiz hemfikiriz. Pasaportlar konusu olarak gri pasaport konusuyla gündeme gelen ve bu anlamda birtakım kamu kurumlarının, belediyelerin ve kimi kamu görevlilerinin içerisinde olduğu iddia edilen bir durumla karşı karşıyayız. Bu noktada da İçişleri Bakanlığımız şu anda bir soruşturma yürütmekte. Bu soruşturmanın adli ayağı da olacaktır, idari ayağı da olacaktır. Hişyar Bey ayrıldı ama "Bakanlığın kendi kendini soruşturuyor olması konusu." gibi bir söz kullandı ama devletteki kurallar ve kurumların görevleri bellidir, yargının da görevi bellidir dolayısıyla, o mecrada yürüyecek. Ve tekrar söylüyorum, hepimizin ortak gördüğü şey, bildiği, bu partiler üstü bir konudur bir; ikincisi, bizim partimizin de -yani ben Başkanım ama aynı zaman AK PARTİ milletvekili ve üyesiyim- bizim bu konuda da herhangi bir çekincemiz yoktur. Bu iş nereye gidecekse oraya gidecek, kimin huzuruna gidecekse, kim böyle bir ahlaksızlığı, kim böyle kanunsuzluğu ve hatta ve hatta insanlık dışı davranış çünkü müteaddit defalar farklı arkadaşlar dile getirdi insan kaçakçılığıyla alakalı

olan bir boyutu olabilir, bunu bilmiyoruz. Bu araştırmalar sonucunda hepsi ortaya çıkacaktır. Türkiye Büyük Millet Meclisine düşen bir görev var ise, bizlere düşen bir görev var ise bununla alakalı olarak da inanıyorum ki tereddütsüz bir şekilde tüm arkadaşlarımız da bu görevlerini yerine getireceklerdir.

O konuyla ilgili bunu söyledikten sonra bu hafta yine toplantımız öncesinde cereyan eden 1915 olaylarıyla alakalı olarak da sözde Ermeni soykırımı konusunda Amerika Birleşik Devletleri Başkanının yaptığı açıklamaya yönelik de tabii ki bu Komisyonumuzun gündemin de olması doğal olan gündemimizin ana konusundan birisi olan bir durumdur. Bununla alakalı olarak da bazı görüşmeler yaptık önümüzdeki dönemde Komisyonumuz çerçevesinde nasıl bir çalışma yapabiliriz diye. Bunları da hep beraber inşallah değerlendireceğiz ama şunu açıkça dile getirmem gerekiyor. Türkiye'nin bu konudaki tezlerini devletimiz olarak ve milletimiz olarak tabii ki duygusal bir konu bizim açımızdan. Yani kim böyle bir itham yapıldığı zaman bunu birincisi kabul eder? Veyahut da biz bile üstüne üstlük bu aziz milletin geçmişinde, Türk milletinin geçmişinde böyle bir leke yoktur. Bunu kayıt altına da aldık Meclisimizde bir parti hariç bu anlamda bildirisini yaptı, açıklamasını yaptı. Meclis olarak aldık bu kararı. Buna da gelecekte devam edeceğiz aynı duruşumuza ama Sayın Cumhurbaşkanımızla alakalı olarak da ben de basın toplantısını takip ettim. Yani çok net ve açık ifadelerle konunun hakkında ne düşünüldüğünü, Türkiye'nin bakışının ne olduğu açık ve seçik olarak dile getirilmiş olması ki bizler de yaptık bunu. Yani sadece bizler derken tüm siyasi partilerin genel başkanları, milletvekilleri, birçok sorumlu kişilerin makamında olan arkadaşımız, temsil makamında olan arkadaşımız bu yönde açıklamalar yaptı. Biz bu iddiaları tamamıyla reddediyoruz ve tarihsel bir gerçekliği de olmadığını müteaddit defalar ispatlamış durumdayız. Yabancı ülkelerin arşivlerinde, iddia edilen, böyle bir soykırım konusunda bir şey olmadığını gösteren belgelerin de olduğunu ispatladık ve gösterdik zaten.

KAMİL AYDIN (Erzurum) – Hukuki bağlayıcılığı da yoktur.

BAŞKAN AKİF ÇAĞATAY KILIÇ – Zaten hukuki bağlayıcılığı olmayan bir metin, o kesinlikle öyle ama bu noktada, Türkiye Büyük Millet Meclisi ve Türkiye Büyük Millet Meclisinin Dışişleri Komisyonu olarak önümüzdeki dönemlerde ne yapabiliriz, nasıl bir yolda ilerleyip bunu biraz daha farklı mecralarda duyurabiliriz; bunlarla ilgili de hem Meclis Başkanımızla bir görüşmem oldu hem de farklı kurumlarla görüşmelerimiz devam ediyor, önümüzdeki dönemde bunlara da bakacağız.

Ben bu anlamda, fıkırleriniz için teşekkür ediyorum ama dediğim gibi, bizim Komisyonumuzda herhangi bir konuyu görüşmek, istişare etmek, tartışmak gibi bir çekincemiz olmaz, olamaz ama usule ve İç Tüzük'e uygun şekilde bunu yapmak konusunda da arkadaşlarımıza tekrar telkinde bulunuyorum.

Yavuz Bey ve Dışişleri Bakanlığının değerli diplomat arkadaşları, memur arkadaşları; bizimle bugün burada olduğunuz, aydınlatıcı bilgiler paylaştığınız için teşekkür ediyorum.

Saat 15.00-15.30 arası olacak olan... Arkadaşlardan rica ettim, artık bu toplantıda şey yapmayalım, bir dahaki toplantıya yaparız diye.

OĞUZ KAAAN SALICI (İstanbul) – Soykırım konusu ayrı bir gündem olarak daha geniş bir zamanda...

BAŞKAN AKİF ÇAĞATAY KILIÇ – Ayrı bir gündem, ayrı bir gündem.

Onu, usulü çerçevesinde, Meclis Başkanımızla görüşüp ayrı bir gündem hâlinde yapmak üzere toplantıyı kapatıyorum.

OĞUZ KAAAN SALICI (İstanbul) – Usulü neyse biz ona uyarız.

BAŞKAN AKİF ÇAĞATAY KILIÇ – Teşekkür ediyorum.

Kapanma Saati: 14.22